NATIONAL LIBRARY
JUN 9 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.
Toronto 174, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave,. Bronx N. Y. 1066, U.S.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A.
WEDNESDAY, MAY 21, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

41. N-RS. TRESDIENA, 1969. GADA 21. MAIJS 19. GADS

Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Sešas Kultūras fonda goda balvas

Amerikas latviešu apvienības 18. kongresu 16. maijā Benjamina Franklina viesnīcā Filadelfijā atklāja valdes pr-dis prof. P. Lejiņš pēc kura uzrunas svētbrīdi vadīja prāv. K. Birznieks. Pēc ASV un Latvijas himnām Ritas Dzilnas—Zaprauskas izpildījumā ar ārija Šulcu pie klavierēm sekoja kongresa rīcības komitejas un Filadelfijas latviešu draudžu un organizāciju sadarbības centra pr-ža J. Šmitchena uzruna un apsveikumi. Kongresa sākuma daļas nobeigumā Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda pr dis prof. P. Lejiņš paziņoja šāgada goda balvu ieguvējus un fonda līdzekļu piešķirumus.

Humanitārajās un sociālajās zinātnēs goda balva piešķirta prof. Arnoldam Aizsilniekam Zviedrijā par grāmatu „Latvijas saimniecības vēsture 1914. — 1945.", kuru izdevis apgāds Daugava. Rakstniecībā un presē apbalvots Anšlav Eglītis ASV par romānu „Bezkaunīgie veči". Viņš Kultūras fonda balvu saņēmis arī 1953. gadā. Goda balvu tēlotājmākslā piešķirta tēlniekam Augustam Komanim Kanadā par pieminekli Toronto Sv. Jāņa draudzes baznīcas pagalmā, kuŗš celts bēgļu likteņa atgādināšanai. Mūzikā balva piešķirta komponistam prof. Tālivaldim Ķeniņam Kanadā par „2 simfoniju", bet teātŗa mākslā — Amerikas latviešu teātŗa kopīgajam Vašingtonas un Ņujorkas ansamblim par Blaumaņa lugas „Uguni" iestudējumu. Piezīmējams, ka prof. T. Ķeniņš Kultūras fonda laureāts bija jau 1962. gadā, bet Vašingtonas ansamblis 1963. gadā. Paidagoģijā balvu saņēma Arturs Liepkalns Bostonā. Visu goda balvu lielums arī šogad ir 400 dolaru.

Krišjāņa Barona prēmijas paidagoģijā — ik 200 dol. — piešķirtas mācītājam Albertam Ozolam Ņujorkā un Hamiltonas latviešu skolas pārzinei Elzai Gulbei Kanadā.

Ar goda rakstiem apbalvoti gleznotāji Jānis Annus par darbu „Nocietinājumi pie jūras", Voldemars Avens par gleznu „Dāma ar cigareti" un Arnolds Nulītis par darbu „Izskaņa". Godalgas šogad nav piešķirtas darbiem techniskajās un dabas zinātnēs, kā arī daiļamatniecībā.

Nākošajā gadā apbalvojumus daiļamatniecībā un tēlotājmākslā piešķirs vēlāk nekā parasts, jo abu šo nozaŗu izstādes notiks tikai jūlijā — Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku laikā Toronto.

Kultūras fonds šogad ziedojumos saņēmis 14.700 dol., kuŗiem vēl jāpieskaita 1600 dol. no Klīvlendas dziesmu svētku atlikuma kā novēlējums tautas deju kopu vajadzībām. ASV latvieši saziedojuši 11.300 dol., no Kanadas saņemti 1000 dol., bet no Klīvlendas dziesmu svētku atlikuma bez izlietošanas noteikumiem nodoti 2400 dol.

Bez goda balvām izlietotajiem 2800 dol., jaunatnei un skolām Kultūras fonds piešķīris: Divreizdivi nometnei 1000 dol., žurnāla „Mazutniņš" atbalstam 600 dol., „Mazputniņa" redakcijai nošu iespiešanai 200 dol., skautu un gaidu nometnei 500 dol., skolēnu t. s. nopelnu stipendijām ģimnaziju grupā 1000 dol. un pamatskolu grupā 500 dol., skolotāju semināram 300 dol., Garezera vasaras ģimnazijai mācības līdzekļu iegādei 100 dol., dzejoļu antoloģijai un latviešu chrestomatijas grāmatai 500 dol., Latvijas vēstures un ģeografijas grāmatām 500 dol., ja vēl ziedojumi ienāks, latviešu valodas darba grāmatai bērnu dārzam un pirmskolai 500 dol. un darba grāmatai ģeografijā 300 dol. Bez tam uzvedumam „Koklētājs un velns" piešķirti 500 dol., koklēšanas mācības grāmatai 300 dol., rakstu krājumam „Archīvs" 50 dol. un Raiņa un Aspazijas piemineklja celšanai 100 dol. Kondicionāli 500 dol. atvēlēti tēlotājmākslas izstādei un 300 dol. kultūras dienu rīkošanai.

Kultūras darba veikšanai no Kultūras fonda līdzekļiem ALAs kultūras daļai piešķirti 600 dol., kultūras birojam 1000 dol., izglītības birojam 1000 dol. un sporta birojam 600 dol. Bez tam piešķirti 500 dol. Tautas balvai, bet tehnisko izdevumu segšanai 1800 dol.

—be

PIENENĪTES PAVASARA SAULĒ

Daudzi pukojas un dara visu iespējamo, lai iznīcinātu dzeltenās pienenītes savu māju zālājos un mauriņos, taču tās tik viegli nepadodas un pēc laika atkal spītīgi pacel savas zeltītās galvas. Sv. Katrīnu latviešu skolas pagalmā 2. klases audzēknes Nora Gimberga (pa kreisi) un Irisa Veska mācību starpbrīdī tomēr ar prieku skata un plūc šīs nīdētās puķes, jo labi atceras skolā lasīto Mirdzas Timmas pasaku par pienenītes brīnišķīgo ceļojumu, tādēļ skata šos ziedus no citas perspektīvas.

Foto: J. Liģers

Pēteris Aigars

Nemainīgās sausmas

Francijā La Presse Libre apgādā krievu valodā nesen iznākusi Anatolija Marčenko grāmata „Mans liecinājums", kuŗa drīzumā parādīsies arī lielo rietumtautu valodās. Autors, kas pavadījis sešus gadus (1960.g.—1966. g.) spaidu darbu nometnēs un cietumos Pad. savienībā, sniedz pārskatāmu ainu par to, ciktāl komūnistu režīms „liberālizējies' resp. cik lielā mērā Chruščovs un viņa pēcnieki mēļojuši, ka politiskie apcietinātie visi atbrīvoti. Marčenko atkal apcietināts pagājušā gada 29. jūlijā un 21. augustā notiesāts uz vienu gadu smagā režīma spaidu darbos par „nelegālu" iebraukšanu Maskavā.

Kāda tad ir dzīve vergu darba nometnēs tagad? Marčenko raksta, nerunājot par citiem spaidiem un zvērībām pret ieslodzītajiem, vienkārši par uzturu. Tā normēšana domāta galvenokārt ieslodzīto fiziskai salaušanai un morāliskai degradēšanai. Pastāvīgais pusbads cilvēku padara zvēram līdzīgu. Tā, piemēram, Marčenko raksta:

„Nometnes zonā ierodas vezums ar gaļu... 3000 ieslodzītajiem paredzēti 150 kilogrami. Skaties uz gaļu un nezini, ko teikt: vai tā ir sprāgoņa, vai vēl kas ļaunāks. Zila, tikai kauli un dzīslas. Izvāra, bet, kad jāēd, labi ja katram tiek pa piecpadsmit gramiem. Ved kāpostus... Nav skaidrs, ko tur īsti ved: kaut kādas gļumas, melnas bumbas. Cik daudz no visa atvestā aiziet atkritumos? Bet pavasarī un vasarā virtuves strādnieki pat neuzdrošinās izmest atkritumos puvušus kartupeļus(jo — ko tad liks katlā? Virā savāra visu. Vasarā aizej pie virtuves, un vēmiens nāk no smakas. Bojātas mencas, sapuvuši kāposti... Sešu gadu laikā, kamēr biju cietumā un nometnē, divas reizes ēdu maizi ar sviestu. To atveda tuvinieki, apmeklējot mani. Apēdu divus gurķus: vienu 1964., otru 1966. gadā. Ne reizes netiku nogaršojis sarkanu tomātu vai ābolu... Bet no izpeļņas katru mēnesi atvilka 13—14 rubļu uzturam. Brīvībā man uzturam iziet 50 rubļu mēnesī, bet cietumā jāiztiek ar 13 rubļiem. Ar tiem pietiktu, ja ēstu tikai parastos skābos kāpostus un 700 gramu maizes. Nekas cits politiskajiem ieslodzītajiem nepienākas, kā tikai tas, ko nopelna. Katram būs skaidrs, kas tas par uzturu. Bet kad nosoda karcerī, tad apcietinātais saņem dienā tikai 1300 kaloriju, vienu trešo daļu no tā, kas nepieciešams pieaugušam cilvēkam. 400—500 gramu maizes, balandu vira bez aizdara, reizi dienā ap 80 gramu mencu vai mazāk. Nemaz cukura un nemaz taukvielu. Un turklāt arī karcera iemītniekam jāiet darbā. Ja atteiksies no darba, tad beigas tik un tā."

Kas tad piepilda spaidu darba nometnes? Galvenokārt jaunā paaudze! Marčenko raksta: „Nometnes tagad piepilda studenti, strādnieki, jaunie rakstnieki, zinātnieki. Ar jauno paaudzi nometnes administrācijai grūtāk tikt galā nekā ar vecajiem. Jo vairāk jaunos spaida, jo niknāki tie kļūst. Viņi nepadodas priekšniecībai, protestē. Izmēģinājās ne vien pātagu, bet arī ar pielabināšanu. Sāka organizēt jaunatnes brigādes, jaunatnes barakas. Iznāca pretējais. Ieguvuši iespēju satikties, jaunie ukraiņi, lietuvieši un krievi, strādnieki un studenti ātri atrada kopīgu valodu'. Uzraugi sūrojās: Tu viņiem saki vienu vārdu, viņi tev dāvus pretim. Tu viņus izsunī, viņi tevi trīskārt. Karcera nebaidās."

Marčenko no apcietinātajiem galvenokārt izceļ ukraiņus, lietuviešus un igauņus. Latviešus viņš piemin tikai pāris reižu visā grāmatā, turklāt vienreiz, rakstot par amerikāņu lidotāju Poveru. Tam bijis piekomandēts kāds igaunis vai latvietis par „kameras kaimiņu" — tāds, kas prot svešvalodas. Kad Povers beidzot izmainīts pret padomju meistarspiegu pulkvedi Abelu, šis „kameras kaimiņš" pazudis bez vēsts. Otrreiz Marčenko piemin kādu latvieti, kas pakāries, kad viņam paziņots, ka 25 gadu spaidu darbus nevar samazināt uz 15 gadiem. Cilvēkam pietrūcis pacietības, viņš psīchiski salūzis.

Ļoti bieži Marčenko raksta vispār tikai par baltiešiem. Tie kopā ar ukraiņiem izrādās viscietākais riekstu čeķas pašreizējai vadībai.

1965. gadā spaidu darbu nometnē ieradies paškarbības ansamblis un kāds runātājs no Baltijas republikām. Pēc runas uz skatuves devies kāds ieslodzītais —juridiskās fakultātes students, lai pasniegtu runātājam puķes. Tas bijis neparasts gadījums, jo līdz tam puķes pasniegtas tikai māksliniekiem. „Atļaujiet mūsu tautiešu vārdā pasniegt dzimtenei šīs puķes, kuŗas aug še svešumā," students teicis krievu valodā, bet runājis ar akcentu. Kamēr viņš teicis šos vārdus, sapulcināto masā atskanējuši saucieni: „Padibenis, rokas laizītājs, ziņotājs!"

Beidzis uzrunu, studens pasniedzis buķeti propagandistam. Tas paņēmis dāvanu. Tad students norāvis papīru, un visi ieraudzījuši, ka puku vietā viesim no dzimtenes pasniegtas dzeloņstieples. Pirmajā brīdī zālē visi pamirkšķināja. Lektors mīnājies pie galda ar dzeloņstiepļu buķeti rokā, nezinādams, ko iesākt. Un tad sākusies aplausu vētra. — Students par savu varoņdarbu dabūjis 15 dienu karcerī un pēc tam sodīts ar stingro režīmu pie samazināta uztura.

No visiem ieslodzītajiem tikai retais saglabājot veselību. Parasti viņu vidū neesot neviena veselā. Slimnīcā ievietojot nevis ārstēšanai, bet tikai apārstēšanai, tad atpakaļ uz nometni smagā darbā. Daudzi, nonākuši izmisumā, izdarot pašnāvību, pakaroties, pārgriežot artērijas, norijot naglas vai dzeloņstieples gabalu. Citi tīšu prātu mēģinot pārkāpt pār dzeloņstiepļu žogu, labi zinādami, ka uz viņiem bez brīdinājuma šauc.

Pēc Berijas nošaušanas laba tiesa vecā kaluma nometņu administrācijas vīru uz laiku pazuduši, vecākie aizlaisti pensijā un nometināti Krimā mājās, kuŗas pametuši deportētie tatāri. Vairums tomēr atradis darbu nometņu tuvumā, palikdami labā ticībā, ka viņu palīdzība vēl būs vajadzīga. Un patiešām, viņu laiks atkal pienācis. Paklausot kādam mājienam no augšas, bijušie Berijas bendes kalpi sākuši rakstīt lūgumrakstus, lai rehabilitētu viņu labo vārdu. Viņi neesot pārkāpuši varas robežas, darījuši tikai to, ko augstākā priekšniecība pavēlējusi. Marčenko raksta: „Un klusītiņām viņi sāka atgriezties ierastajā darbā. Viņi uzvilka vecās uniformas, kļuva atkal nometņu priekšnieki, bloku vadītāji un administrācijas ierēdņi." Staļina metodes un to lietpratēji bija vajadzīgi arī pēc paša Staļina un Berijas nāves.

No Maskavas partijas uzdevumā ieradusies kāda komisija ar pulkvedi priekšgalā inspicēt nometnes. Tā apmeklējusi arī slimnīcu, kuŗā par sanitāru strādājis Marčenko. Slimais igaunis Siks sūdzējies, ka slimnīcu neapkurinot. Pulkvedis tam prasījis, par ko viņš notiesāts. Atbilde skanējusi: „Par piedalīšanos nacionālā kustībā". Saņēmis tādu atbildi, pulkvedis no Maskavas kliedzis, ka skanējusi visa slimnīcas baraka: „Un jūs vēl sūdzaties, ka jums salst! Tādus kā jūs vajadzētu kailus salā turēt, bet ne slimnīcā. Jūs tur Baltijā esat visi ienaidnieki un bandīti. Karojāt pret mums ar ieročiem, bet tagad prasāt, lai mēs ar jums apietos kā ar bērniem!" Slimnīcas vadītājs — čekas pulkvedis

(Nobeigums 8. lpp.)

Zviedrijas DV atzīmē 20 gadu darbību

NOVĒLOTS ZIŅOJUMS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO ĪSKILSTUNAS

DV Ekilstunas nodaļa un reizē ar to visa Zviedrijas DV saime 19. aprīlī Eskilstunā atskatījās uz 20 gadu darbību. Svinības ievadīja dievkalpojums ar Lielo jundu vietējā Klosteŗa baznīcā. Prāv. O. Sakārnis savas svētrunas pamatam bija izvēlējies kādu nesen Eskilstunas zviedru sabiedrībā notikuši gadījumu: kāda sirmgalve, dzīvodama vientuļa tikai ar savu suni, saslimusi un nomirusi. Suns, kuŗš daudzajos gados bija labi iepazinis visus kaimiņus, katru pazīstamu soli gaitenī izdzirdējis, rējis, smilkstējis, ar nagiem skrāpējis durvis, lai vērstu kaimiņu uzmanību uz savas saimnieces nāvi, tomēr neviens šīs zīmes nesapratis. Vairākkārt gan pa vēstuļu spraugu durvīs kaimiņi iemetuši zīmes ar aicinājumu beidzot taču apklusināt suni... Uzticīgais dzīvnieks pēc divu nedēļu riešanas un smilkstēšanas badā nogūlies blakus savai saimniecei un nobeidzies. Notikums atklājies tikai pēc vairākām nedēļām, kad dzīvokli apmeklējis kādas iestādes darbinieks. „Vai līdzīgi nav ar latviešu tautu?" jautāja prāvests. „Vai arī tautieši dzimtenē nelūdz mūsu palīdzību visādas veidos un ceļos? Un vai arī mūsu soļi, mūsu darbs un centieni bieži neiet viņu lūgšanām garām?" Atbildei uz šiem jautājumiem prāv. O. Sakārnis norādīja, ka DV organizācija sava darba pamatā jau kopš sākuma likusi apņēmību ar visu sirdsdedzi iestāties par tautas tiesībām un savas zemes brīvību. Šis darbs organizācijai jāturpina.

Pēc kritušo un mocekļu pieminēšanas, kā arī svētīšanas vārdiem, sākās Lielā junda. Atskanot jundas skaņām, A. Orbe, kas jau 20 gadu darbojas Eskilstunas nodaļas valdē, baznīcā ienesa Latvijas karogu, blakus goda sardzē ejot abu kaimiņnodaļu — Halstahamaras un Čēpingas priekšsēdētājam F. Malnačam un E. Zaļajam. Jundas dziesmai vēl skanot, abām priekšā nostājās dažādu laiku latviešu karavīri un organizāciju pārstāvji. Jundas vadītājam Z. Dzelmem izsaucot cīnītāju vārdus, no karoga, simbolizējot Māte Latvijas tēlu, atbildēja Kristīne Dziļuma, lasot K. Lobes un Z. Dzelmes sastādīto, katram izsauktajam veltīto tekstu. Pēc plkv. F. Briedīša, ģen. K. Goppera, plkv. O. Kalpaka, ģen. J. Baloža, kpt. J. Zolta, kpt. Skrejas, kar. J. Ozola, abu Latviešu leģiona divīziju, Aizsargu organizācijas, partizānu, Daugavas vanagu un vēl dzīvo izsaukšanas jundas vadītājs nodeva ziņojumu Lāčplēša kara ordeņa kavalieŗa kpt. A. Ošem, kuŗš aicinājā atmodināt „Dievs Kungs ir tēvs, Tava zeme Kristīne Dziļuma dēnotīes lūgšanā „Mūsu stiprā pils". izjusti nolasīja vilkumus no Andreja Eglīša „Dievs, Tava zeme deg", pēc tam A. Ošem, nometies ceļos, noskūpstīja Latvijas karogu. Lielās jundas beigumā visi vienojās Latvijas himnā, tad karogu no baznīcas atnesa svinīgi ienesa, bet jundas dalībnieki, domīgi un aizkustināti pameta izklīda.

Stundu vēlāk Eskilstunas Tautas namā atklāja mākslinieka Mārtiņa Strovalda gleznu izstādi. Atklāšanas uzrunā DV Eskilstunas nodaļas pr-sēdis R. Šmitmanis apsveica mākslinieku un izteica prieku, ka pašaizliedzīgais un centīgais gleznotājs, arī pats kopš pirmās dienas darbojies DV organizācijā, ar savu izstādi palīdzējis kupliināt šos svētkus, nobeigumā uzsverot, ka visos Strovalda darbos paužas mākslinieka latviskā sirds un dvēsele. Mākslinieks izstādes vadītāja J. Muchka rīcībā bija nodevis pēdējā laika darbus, kuŗi gaumīgā izkārtojumā bija izlikti publikas apskatei. Gandrīz visās gleznās strāvoja mākslinieka mīlestība uz savu zemi, tās dabu un tautu, bet vairākās arī protests pret pasaules netaisnību un neīro sirdsapziņu. Radās iespaids, ka mākslinieks gribējis izveidot it kā sprostu latviešu dvēseļu iesprostošanai savā vidē un vietā — pie savas tautas.

Jubilejas akta ievadījumā Modris Gross nodeklamēja Jāņa Medņa veltījumu Adamsonam „Pulka dzīres". Akta dalībniekus sveica mājastēvs — DV Eskilstunas nodaļas pr-sēdis R. Šmitmanis, pasniedzot ziedus bijušajam ilggadējam Zviedrijas DV zemes valdes pr-sēdim A. Ošem, izceldams viņa lielos nopelnus organizācijas izveidošanā Zviedrijā. Uzrunā R. Šmitmanis pakavējās pie laika un apstākļiem, kādos 1949. gadā nodibinājās pirmā DV nodaļa Zviedrijā — Eskilstunas saime. Tas notika citādos apstākļos nekā citās zemēs, jo tolaik visiem vēl traģiskā atmiņā bija latviešu leģionāru izdošana Pad. savienībai, pašu latviešu norobežošanās deklarācija, zviedru sociāldemokratiskās valdības ne-

(Nobeigums 5. lpp.)

Labai laimei un Toronto latviešu kreditsabiedrības nākotnei ar vienu elpas pūtienu svecītes jubilejas klipģerī nopūš kreditsabiedrības pārvaldnieks Adolfs Svenne un ilggadējā darbiniece Edīte Rasiņa.

Foto: J. Liģers

PULCĒSIMIES JAUNATNES UN SPORTA SVĒTKOS 7. UN 8. JŪNIJĀ SIDRABENĒ
DV — LJNAK — LSAK

Antiņš zelta zirgā droši dodas kalnup...

PROFESORA KĀRĻA DZELZIŠA UN VIKTORA IRBES PASKAIDROJUMI RAINIM UN ASPAZIJAI CEĻAMĀ PIEMINEKĻA LIETĀ

Pēc ilgāka starplaika 12. aprīlī Ņujorkā atkal reiz notika Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas valdes sēde, kuŗa rakstā „Antiņš kalna galā" atreferēta mūsu laikraksta 23. aprīļa numurā, bet nākošajā, 26. aprīļa numurā, sniegts komentāru raksts „Zelta zirgs paklupis".

Pēc šo rakstu parādīšanās Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas (turpmāk RAPK) valdes priekšsēdis prof. Kārlis Dzelzītis 30. aprīlī datētā vēstulē redakcijai atzina, ka „abi raksti pilni nepatiesībām" un lūdza ievietot savus paskaidrojumus, jo viņa redakcijai agrāk atsūtītais „objektīvais raksts, kas bija apstiprināts pat ar klātpieliktiem neapstrīdamiem dokumentiem", nav publicēts.

Mūsu laikraksts vienmēr iestājies par preses brīvību, atzīstot, ka „vārds dodams" arī pretēju viedokļu izteicējiem, tādēļ publicējam še prof. K. Dzelzīša paskaidrojumus. Ja tas notiek ar mazu novēlošanos, tad tādēļ, ka šos paskaidrojumus ieprieks nācās nosūtīt uz Ņujorku mūsu turienes redaktoram Viktoram Irbem, kuŗš ir abu „nepatiesību pilno" rakstu, kā apgalvo prof. K. Dzelzītis, autors, lai arī viņš varētu izteikt savu viedokli. Bet — visai šai lietai ir arī maza priekšvēsture.

Vēl pirms RAPK valdes sēdes atreferējuma saņemšanas mūsu redakciju 17. aprīlī sasniedza šāda, no Salisberijas sūtīta, prof. K. Dzelzīša telegramma: „Lai nekaitētu Raiņa un Aspazijas pieminekļa celšanai, lūdzu neievietot Jums iesūtīto Rumaka vienpusīgo un nepareizo ziņojumu par RAPK darbību un pēdējo valdes sēdi, kamēr pienāks mans objektīvais ziņojums par RAPK un valdes sēdi ar neapstrīdamiem dokumentiem, Kastaņolas pilsētas valdes lēmumu etc. Tad redakcijai būs iespēja ievietot patiesu, objektīvu informāciju, kas dibināta uz dokumentiem. — Profesors Dzelzītis."

Dienu vēlāk pienāca mūsu Ņujorkas redaktora V. Irbes (nevis L. Rumaka, kuŗš gan arī ir mūsu laikraksta līdzstrādnieks) raksts par RAPK valdes sēdi. Katra laikraksta darbā ir pats par sevi saprotams, ka ne vien priekšroka dodama, bet arī objektīvitātes labā publicējams redakcijas tieša līdzstrādnieka (konkrētajā gadījumā pat redaktora) raksts, ne kādas organizācijas priekšsēža vērtējums par paša un savas organizācijas darbu. Tas arī ir lasītāju interesēs. Bez tam prof. K. Dzelzītis savā telegrammā lūdza nepublicēt „Rumaka vienpusīgo un nepareizo ziņojumu" (vai tas ir personīgs apvainojums, piekrīt L. Rumaka izšķiršanai), bet mūsu atreferējuma autors nebija L. Rumaks, bet gan V. Irbe, kas kā eventuālu nepatiesību paudējs prof. K. Dzelzīša telegrammā nebija minēts. Drošības labad, lai novērstu jebkādus iespējamus pārpratumus, tūlīt telefoniskā sarunā sazināmies ar V. Irbi, informējot par saņemto telegrammu un apvaicājāmies, vai viņš bijis klāt RAPK valdes sēdē, jeb vai rakstījis tās atreferējumu pēc kāda valdes locekļa sniegtas informācijas. Tā kā V. Irbe apliecinājis, ka valdes sēdē bijis klāt, tad nesaskatījām nekāda iemesla nepaļauties uz viņa sniegtās informācijas pareizumu un novilcināt šīs informācijas sniegšanu lasītājiem, gaidot uz prof. Dzelzīša pieteikto paša atreferējumu, kas pienāca pēc apmēram nedēļas. Domājam, ka mūsu rīcība bija pareiza, arī lasītāju interesēs.

Un nu vārds prof. K. Dzelzītim.

LA redakcija

☆

RAPK valdes priekšsēdis savā pretrakstā, kuŗam izvēlējies virsrakstu „Antiņš zelta zirgā droši dodas kalnup" paskaidro:

Pirmajā rakstā (LA 33. numurā) bija laba tiesa kļūdu, bet no raksta strāvoja labvēlība. Raksta autors „—be" visumā cerīgi skatīja Antiņu jau kalna galā, kur tas pat vēl neatradās. Bet tas pats žurnālists jau nākošajā LA numurā atkal sniedza ziņojumu par to pašu sanāksmi, bet nu jau daudz sirdīgāk „sadeva" pr-dim Dzelzītim un zelta zirgs viņam rādījās jau paklupis...

Lai pārtrauktu Zelta zirga sērijas „turpmāk vēl" un atspēkotu jau izteiktās nepatiesības, gribot negribot jāraksta paskaidrojums. Jutīsies vīlušies tomēr tie, kas gaida atbildes no manis uz nepelnītajiem personīgajiem uzbrukumiem abos gaŗajos rakstos. Es sekoju mana lielā draugam un skolotāja Raiņa parauga un pamācībai — neatbildēt uz personīgiem apvainojumiem. „Pagriez otru vaigu!" Atspēkošu tikai nepatiesības, kas attiecas uz pieminekļa lietu un RAPK, par ko interesējas daudzie tautieši, kas ziedojuši vai pirkuši loterijas lozes.

1) Nepenīts ir pārmetums RAPK par darbības nesekmību tādēļ, ka pieminekļa nav atklāts, kā bija plānots, 1968. gada 18. novembrī. Jau tūlīt pēc RAPK nodibināšanas iesniedzu tās vārdā Kastaņolas pilsētas valdei lūgumu atļaut celt dižu pieminekli un paredzēt tādam piemērotu vietu. Pilsētas valde ienesa jautājumu pag. gada jūnijā pilsētas padomē, lai dabūtu arī tās piekrišanu. Padome gribēja pamatīgi izdebatēt jautājumus par pieminekļa vēlamību vispār, tā veidu un novietni, ko tai, protams, ļaunā nevar ņemt, jo pieminekļi netiek celts vienai dienai. Caur daudzām sēdēm lēmums izkristallizējās vēl tikai provizoriski 1968. gada decembrī, bet galīgi noveidojās pēc RAPK pārstāvju vēlreizējas izklausīšanas tikai šāgada 23. janvāŗa lēmumā t. i. jau pēc 1968. gada 18. novembŗa. Ja nu cerēto terminu nebija iespējams ieturēt, tad zudusi steiga. RAPK gribēja architektoniskā pieminekļa skulptūras veidot no īstas bronzas. Lai to iespētu, RAPK centīsies savākt vēl 4000 dol., no kuŗiem pusi jau solījuši dot cildenie vispārējo mērķu atbalstītāji Roberts un Alma Hirši, ja citi saziedotu otru pusi. Cerēsim uz siržu vēršanos!

2) Neatbilst patiesībai, ka Kastaņolas pilsētas valde piedāvā trīs dažādas vietas pieminekļa celšanai. Lietu komitejas uzdevumā esam kārtojuši mēs ar dipl. inž. Voldemaru Bergkindu, RAPK pārstāvi Austrijā, kas uzņēmies bez atlīdzības pieminekļa celšanas būvuzraudzību un piedalījies vēl līdzekļu vākšanā. Palīdzību sniedzis arī Šveices advokāts D. Enderlīns. Pag. gada vasarā mēs ar Bergkindu izmalām cauri visu Kastaņolu, meklējot pēc labākajām vietām. Pēc tam ir bijušas pārrunas par kādām četrām vietām, bet pilsētas pārvalde piedāvā tikai divas vietas. Viena no tām liekas visai iepriecinoša: laukums, kuŗu pašreiz izbūvē pie ieejas lielākajā un skaistākajā Kastaņolas parkā San Michele, pilsētas centrā. Uz šī laukuma, kuŗu pilsēta ir ar mieru nosaukt par Raiņa un Aspazijas laukumu, tā atļauj RAPK celt dižu pieminekli piedāvātajā veidā pēc nacionāli, simboliski un dinamiski veidotā J. R. Plātes meta. Esmu sirsnīgi pateicies RAPK vārdā pilsētas pārvaldei par piedāvājumu un izteicis cerību, ka laukums pie San Michele parka ieejas pēc tā izveidošanas būs komitejai pieņemams. Par otru piedāvāto būvlaukumu nevar būt runas, jo uz tā pilsēta atļauj celt tikai nelielu piemineklī, apm. 2,50 metŗu augstumā, kādu RAPK nekad nav projektējusi. Arī šis otrs būvlaukums ir pie San Michele parka, viņpus ceļa, uzkalnes pusē. Redzams, ka pilsēta vēlas pieminekli parka izdaiļošanai: 23. janvāŗa lēmums man paziņots ar pilsētas vapeni un visai striktā formā, aizrādot, ka piedāvājums aprobežojas tikai ar šīm divām būvvietām, un RAPK lūgta, vai nu izvēlēties vienu no tām, vai arī viss pieminekļa celšanas projekts uzskatāms par atkritušu.

3) Nerespektējot šo skaidri izteikto pilsētas viedokli, trīs RAPK prezidija vai tā sauktās valdes jaunākie locekļi, no kuŗiem divi ir tikai kooptēti resp. tiem trūkst RAPK mandāta, pilnvarojot paši sevi lietas vešanai Kastaņolā, piepraš̄ja pieminekļa celšanai trešo vietu — lejā pie Lugano ezera. Kā pieminekļa projektu viņi iesniedza daļu resp. izkopējumu no dižā J. R. Plātes projekta. Izkopējums paredzēja tikai mūtes tālu 1,80 metru augstumā ar rakstnieku reljefiem un atgādināja kapa pieminekli (kas simboliski tiešām arī nozīmētu RAPK dižā projekta apbedīšanu). Šo jauno pieminekļa projektu trīs separātisti iesniedza Kastaņolai, nesaziņojot nedz ar RAPK priekšsēdi, nedz ar vietējām komitejām Eiropā un Austrālijā, nedz arī ar pārējiem komitejas locekļiem, spekulējot uz to, ka daļa no pilsētas padomes locekļiem bija izteikušies par mazāku pieminekli. J. R. Plāte iesniedza Kastaņolas pilsētas pārvaldei paziņojumu, ka viņš nepiekrīt šādai viņa projektētā pieminekļa samazināšanai. Ar šo savu demaršu 3 locekļi izkrita cauri, tikai izblamējot RAPK un latviešu Kastaņolā.

4) Neatbilst patiesībai, ka pieminekļa lielums pēc pilsētas akceptētā J. R. Plātes projekta būtu 5,50 x 7,70 m. Tā apmēri ir 4x1,10 m pie pamata un 5,70 m augstums.

5) Neatbilst patiesībai, ka tikai RAPK priekšsēdis būtu izšķīries par vienu projektu un vietas piedāvājumu, bet „valdes vairākums par otru". Ne tikai priekšsēdis, bet arī meta autors J. R. Plāte un RAPK locekļu viss nospiedošais vairākums stāv par dižа, augstvērtīga pieminekļa uzcelšanu Kastaņolā, iespējami labākajā vietā, bet nevis par vislabākās vietas iegūšanu kaut arī mazvērtīgam piemineklim.

6) Neatbilst patiesībai, ka pilsētas valde būtu paziņojusi, ka „turpmāk ar komiteju runās tikai tad, kad paši valdes locekļi būs savā starpā vienojušies". Vienīgi gan trim separātistiem pilsēta ir paziņojusi, ka viņiem jāuzrāda komitejas piekrišana viņu projektam, lai pilsēta ar viņiem tālāk runātu.

7) Neatbilst patiesībai, ka RAPK priekšsēža izvestās valdes vēlēšanas būtu notikušas kaut kā nepareizi un ka saņemtās balsošanas zīmes būtu iznīcinātas. Līdzšinējais prezidijs kuŗu nepareizi sauca par valdi, bija nonācis strupceļā, jo tā vairākums rīkojās neatkarīgi no priekšsēža un visas komitejas. Lai radītu jaunu saskanīgu un darba spējīgu vadību, kuŗa novestu dižo ieceri līdz piepildei, priekšsēdis, sazinoties ar abām vietējām komitejām, kuŗas lielā mērā savākušas līdzekļus, nāca ar priekšlikumu grozīt statūtus, 5 locekļu prezidija vietā paredzot 7 locekļu valdi, un tika uzstādīti svaigi kandidāti no Čikagas, kur tik sekmīgi bija izvesta RAPK loterija. Kandidātus uzstādīja trīs priekšsēži: CK pr-dis Kārlis Dzelzītis, RAPK vietējās komitejas Eiropā pr-dis Longīns Apkalns un RAPK vietējās komitejas Austrālijā. Vēlēšanās no 51 CK locekļa piedalījušies 34; tātad — divu trešdaļu vairākums atzinis trīs priekšsēžu rīcību par pareizu un atbalstāmu. Tikai 3 balsot tiesīgi prezidija locekļi nevar atcelt 34 locekļu vairākuma votumu, nedz arī nodotās balsis iznīcināt, kas būtu krimināla rīcība. Es piekritu vēlreizējām vēlēšanām, lai saglābtu komiteju kaut no daļējas sašķelšanās, bet vai izdosies ar opozīciju vienoties par vēlēšanu noteikumiem un vai komitejas locekļu vairākums piekritīs jaunām vēlēšanām, tas vēl ir atklāts jautājums.

Opozicijas vadonis sniedz redakcijām nepatiesas ziņas un izplata nepatiesus rakstus, piemēram, apgalvojot, ka Kastaņolas pārvalde būtu noraidījusi Plātes dižā pieminekļa projektu un ka San Michele parks atrodas kaut kur aiz pilsētas, kalnos. Ļoti žēl, ka arī cienījamais redaktors V. Irbe ticis tik lielā mērā maldināts no šī paša avota.

Beidzot jākonstatē, ka opozicionāri nebalstās uz kādiem labākiem priekšlikumiem vai lielākiem nopelniem bet šķelšanās radās galvenokārt tādēļ, ka trīs jaunākie prezidija locekļi, kas paši nekā nav ziedojuši, nedz ievākuši, patvarīgi mēģināja izvirzīties par galvenajiem pieminekļa, kaut jebkāda, uzcēlējiem Kastaņolā, kad citi sūrā, neatlaidīgā darbā savākuši līdzekļus, no kuŗiem nokritizētais RAPK priekšsēdis sagādājis viens pats turpat pusi.

Antiņš zelta zirgā droši dodas kalnup un var paķert sev līdz kādu, kas pusceļā paklupis!

Prof. Kārlis Dzelzītis

Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 gadu jubilejas sarīkojuma sevišķu apbrīnu izpelnījās māksliniecka Ērika Dzeņa gatavotais „pieclatnieks". Uzņēmumā šī veidojuma autors ar Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas pārstāvjiem — skolēniem Gundegu Ozoliņu, Ugu Dzeni un skolas pārzini Austru Martinsoni, kuŗi skolas vārdā šo velti nodeva kreditsabiedrībai. Foto: J. Ligers

LATVIJA AMERIKĀ

41. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 21. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vimčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 334. Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības isināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — parmēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

...un atkal paklūp!

Par Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas valdes darbību manā ricībā ir tik daudz rakstu un materiālu ka gandrīz būtu iespējams uzrakstīt grāmatu. Pēc šiem materiāliem spriežot, valdes un tās priekšsēža starpā nav saprašanās. Vēstules un protokoli varbūt runā skaidrāko valodu.

Prof. K. Dzelzītis šāgada 12. februāŗa vēstulē vācu valodā rakstījis Kastaņolas pilsētas galvam Dr. F. Solari, norādot uz trim dažādām vietām, kuŗas pilsēta piedāvājusi pieminekļa celšanai. To pašu 31. janvārī rakstījis arī V. Bergkinds no Austrijas. Advokāts D. Enderlīns šāgada 20. februārī ziņojis RAPK valdes vicepr-dim K. Pētersonam, ka Kastaņolas pilsētas valde uz prof. K. Dzelzīša raksta pamata izšķīrusies citādi, jo RAPK priekšsēdis ziņojis, lai neievēro trīs jaunāku valdes locekļu citu pieminekļa projektu. Advokāts arī prasījis, kas ir tiesīgs komiteju pārstāvēt. D. Enderlīns 30. martā piesūtījis vēstuli K. Dzelzītim un K. Pētersonam, kuŗā ziņo par divām pilsētas valdes piedāvātām vietām pieminekļa celšanai. Vēstulei pievienots pilsētas valdes paziņojums italiešu valodā par šo abu vietu izvēli.

K. Dzelzītis savā paskaidrojumā runā par diviem kooptētiem valdes locekļiem. Par tādiem protokolos nav nekādas atzīmes. 1967. gada 28. decembŗa valdes sēdes protokolā lasāms: „Revīzijas komisijas priekšsēdis prāvests N. Trepša sēdē nav ieradies, bet ir atsūtījis atpakaļ saņemtās vēlēšanu listes. Kaut gan tās piesūtītas visiem 34 RAPK locekļiem, atbildes saņemtas tikai no 10 locekļiem. Bet tā kā neviens nav iebildis pret nomi-

(Nobeigums 6. lpp.)

SANDRA LAZDIŅA

Sirds jaunajās gaitās

STĀSTS

(3. turpinājums)

Tikko bija sākusies skriešanās pēc sirdīm. Kas zina, kādus apmērus tā pieņems turpmāk? Bija bijuši gadījumi, kad jaunas sirdis izrādījās nepieciešamas dzīvības glābšanai. Bet ar katru dienu vairāk un vairāk pēc tām tīkoja tādi, kas, rūpīgi ārstējoties, vēl varēja dzīvot ar vecajām. Tie bija bagātnieki, kas sacīja: „Kālab man jāturpina dzīvot kā vārgulim un nikulim, pastāvīgi lietojot zāles un mūžigi drebot par katru lieku soli baiļēs no pēkšņas triekas, ja es varu nopirkt jaunu sirdi un sava mūža atlikušo daļu dzīvot normālu dzīvi bez bēdas kā vesels cilvēks? Agrāk tas nebija iespējams ne par kādu naudu, un man ar nožēlojamo vārguļa stāvokli vajadzēja samierināties. Bet tagad! Kālab man to tagad vajadzētu? Ja esmu spējīgs samaksāt ar uzvijām slimnīcai un ārstiem, vai es savas vieglās dienas nevarētu nopirkt par naudu, pieprasot šo operāciju?"

Jā, kādēļ tāds cilvēks to nevarētu? Vai tad par samaksu nedara arī citas operācijas, kas pat nekalpo veselības uzlabošanai, piemēram — skaistuma operācijas?

Tādā veidā ieplūda nauda slimnīcu kasēs un chirurgu kabatās, un tas nu notika arvien biežāk. Bet līdz ar dažiem pirmajiem šādiem gadījumiem problēma sākās. Kā jau vecais Šēners Vācijā bija paredzējis, šai zemē par daudz bija vājo un slimo siržu un par daudz bija bagātnieku.

Šēners, audzināts tēva stingrās ētikas garā, uz dziedniecību raudzījās tiešām ideālista acīm. Tādēļ viņš savā slimnīcā pretojās jaunās sirds operācijas izdarīšanai bez absolūtas nepieciešamības, tikai naudas dēļ, kāda bagātnieka ērtību apmierināšanai.

Bet galvenais ārsts, siržu chirurģijas nodaļas vadītājs, dakteris Veingartens bez vilcināšanās pieņēma šos pacientus un viņu naudu, un Šēners ar savu pretestību nekā nepanāca. Noteikšana plašos apmēros piederēja Veingartenam.

Veingartens bija īsts slimnīcas patvaldnieks. Viss personāls, ārstus ieskaitot, baidījās viņa, un slimnieki mīļāk redzēja viņu ejam nekā nākam. Pundurīgi mazs augumā un vājumā izkaltis kā skals, sīki krunkainu ādu pār bezlūpainu seju un drudžainu spīdumu acīs viņš nesās pa gaiteņiem un citu ārstu kabinetiem, vienmēr rīkodams un mūžīdien kādam uzbļaudams. Viņš nekad neizvairījās no visriskantākajām operācijām, un viņam nekad nesagādāja ne apmulsumu, ne nožēlu, ja pacients nomira uz operācijas galda „zem viņa naža".

Slimnīcā Veingartenu neviens neieredzēja un aiz muguras dēvēja par sīko daimonu. Tomēr viņš bija pazīstams kā liels speciālists siržu chirurģijā.

Nu nāca jaunatklājums ar siržu pārdēstīšanām, un mazā, neieredzētā Veingartena steiga pa slimnīcas gaiteņiem kļuva vēl vējaināka, viņa rāšanās un klaigāšana vēl griezīgāka, drudžainās acis vēl spīvākas. Tas tik' bija darba lauks viņa griezt un operēt kārajām rokām! Viņš ņēma sirdis ārā miroņiem un lika tās iekšā bagātnieku krūtīs kā nieku, un nauda nāca griezdamās. Kas par perspektīvām pētniecības laukā!

Bet no Vācijas atbraukušā dakteŗa Šēnera sirds dažreiz baigumā nodrebēja. „Nudien, šis mazais žīdelis ir īsts daimons!" viņš domās sacīja sev. Veingartens bija žīdu tautības.

Sakarā ar Veingartena aizvien plašāk praktizēto siržu izdāļāšanu naudas apsvērumu dēļ, slimnīca drīz vien nonāca strupceļā: sāka pietrūkt siržu, jo to gribētāju radās vairāk nekā mirēju ar labajām, lietojamām sirdīm. Populārajam Veingartenam vajadzēja dažus pieprasītājus noraidīt, kas nozīmēja naudas plūdu un viņa slavas mazināšanos. Tādēļ viņa garastāvoklis pēdējā laikā bija īpaši slikts. Kad vien kaut kur parādījās mazais chirurga „sakārnis", visi bēga no viņa ceļa nost.

Par noraidījumiem nebēdājās Heincs Šēners, jo, dodoties uz Ameriku, lai izmantotu šīs bagātās zemes daudzās iespējas, viņš nekad nebija iecerējis dzīt veikalus ar siržu pārdēstīšanām. Viņa sapnis bija paplašināt ievērojamos apmēros dzīvības izredzes. Iemesli, kuŗu dēļ savu nemaldīgo roku lietā lika slavenais Veingartens, Šēneram derdzās. To dēļ viņu arī atbaidīja pats dakteris, par spīti tam, ka viņš bija chirurģijas mākas vispilnīgākais reprezentants.

°°

Šai rītā agri slimnīcā ieveda jaunu nēģeŗu meiču, kuŗā dzīvība vēl turējās tikai kā brīnums. Viņa bija cietusi autokatastrofu uz lielceļa, un smagus ievainojumus uzrādīja viss ķermenis. Meiča gulēja gonijā visu dienu, bet sirds vēl aizvien pukstēja. Tā jaunajai melnās rases nāves kandidātei bija varen spēcīga.

Nevienam no ārstiem nebija šaubu, ka jauniete nav glābjama. Pēc parastajām aplēsēm, viņai jau ārms vairākām stundām vajadzēja beigt dzīvot, bet stiprā sirds vēl sita un sita savus pukstus kā aizmūža stundenis.

Šai pašā laikā slimnīcā gulēja divi cilvēki, kuŗus dzīvei atdot varēja tikai jaunas sirdis. Par to arī nebija divu domu starp ārstiem. Bet siržu nebija. Veingartens bija pēc tām klaušinājis arī visās pārējās pilsētas slimnīcās. Nebija.

Šai rītā viņš tad nu bija nolēmis ziņot šo divu sirdsslimnieku tuviniekiem satriecīgo patiesību, ka lieku siržu nav, lai tādēļ sagatavojas visļaunākajam. Tad ieveda sadragāto melno meiču. Veingartens pēkšņi izskatījās kā saulē atplaucis zieds. Likās, ka smaidīja ikviena krunka viņa grumbainajā sejā. Tādu laimi, tādu laimi!

Rokas berzēdams lielajā priekā, viņš iedrāzās Šēnera kabinetā un skaļā balsī izkliedza savas gaviles:

„Dakter, sirds ir rokā! Rokā gan! Gatavojies operācijai! Es tūlīt dabūšu atļauju šīs sirds iegūšanai."

„Lēnāk, dakter, lēnāk!" atbildēja Šēners. „Kur gadījās šī sirds? Kas nomira tik negaidīti? Man taču arī tas jāzina. Un kad operācija varētu notikt?"

„Jāzina... jāzina... Protams, ka jāzina!" nu jau kliegšus kliedza „sīkais daimons", dusmīgs, ka prātīgais vācietis sagandē viņa prieku ar jautājumiem. Abus slavenos siržu speciālistus ēda savstarpēja antipatija. Veingartens savukārt nevarēja ciest Šēneru. Tas bija sāncensis slavas laukā un — vācietis. Kā gan lai žīds spētu ieredzēt vācieti!

„Kad? Pēc pāris stundām, trim, četrām stundām. Mūsmājās neviens nav nomiris, kas būtu derīgs. Bet tikko ieveda jaunu nēģerieti, galīgi sabrauktu uz ceļa. Viņas stundas ir skaitītas, bet sirds... Nu, es tev saku: brīnišķīgs eksemplārs pārstādīšanai! Vesela un stipra, tādēļ jau nespēj apstāties. Bet kuŗu katru brīdi..."

(Turpinājums sekos)

...IJA

...69. GADA 21. MAIJS

...CIJA TORONTO

...ārēds Vinčels,
...174, Ont.; tālr. 531-4533.
...olfs Noritis,
...334. Ont.; tālr. 769-0802.

...EIROPĀ:
...er/Westf., Von Einem Str. 19

...pēc vajadzības īsināt. Neiz-
...bet uz vēlēšanos sūta atpa-
...Kanadā) vai starptautiskais
...tora vārdu vai iniciāliem pa-
...es ir rakstītāja personīgs ie-
...lst arī redakcijas viedoklim

...anadā un ASV —
...mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.
...cena 25 centi.
...mu dajā $2.20, bet tekstā
...llās slejas telpu.

...ā pieminekļa projektu un ka
...n Michele parks atrodas kaut
...r aiz pilsētas, kalnos. Ļoti
...l, ka arī cienījamais redaktors
Irbe ticis tik lielā mērā mal-
...nāts no šī paša avota.

Beidzot jākonstatē, ka opozi-
...onāri nebalstās uz kādiem la-
...ikiem priekšlikumiem vai lie-
...kiem nopelniem bet šķelšanās
...dās galvenokārt tādēj, ka trīs
...unākie prezidija locekļi, kas
...si nekā nav ziedojuši, nedz ie-
...kuši, patvarīgi mēģināja izvir-
...ies par galvenajiem pieminek-
kaut jebkāda, uzcelšļiem
...stanolā, kad citi sūrā, neatlai-
...ā darbā savākuši līdzekļus,
kuriem nokritizētais RAPK
...iekšsēdis sagādājis viens pats
...pat pusi.

Antiņš zelta zirgā droši dodas
...lnup un var paķert sev līdz
...du, kas pusceļā paklupis!

Prof. Kārlis Dzelzītis

...paklūp!

...lu citu pieminekļa projektu.
...vokāts arī prasījis, kas ir tie-
...s komiteju pārstāvēt. D. En-
...ļins 30. martā piesūtījis vēs-
...i K. Dzelzītim un K. Pēterso-
...m, kurā ziņo par divām pilsē-
valdes piedāvātām vietām
...minekļa celšanai. Vēstulei pie-
...nots pilsētas valdes paziņo-
...ns itāliešu valodā par šo abu
...tu izvēli.

...K. Dzelzītis savā paskaidroju-
runā par diviem kooptētiem
...des locekļiem. Par tādiem
...otokolos nav nekādas atzīmes.
...7. gada 28. decembra valdes
...es protokolā lasāms: „Revī-
...s komisijas priekšsēdis prā-
...ts N. Trepša sēdē nav ieras,
...bet ir atsūtījis atpakaļ sa-
...ntās vēlēšanu listes. Kaut
tās piesūtītas visiem 34 RA-
locekļiem, atbildes saņemtas
...ai no 10 locekļiem. Bet tā kā
...iens nav iebildis pret nomi-

(Nobeigums 6. lpp.)

...a savus pukstus kā aizmūža

...ā gulēja divi cilvēki, kuŗus
jaunas sirdis. Par to arī
...ārstiem. Bet siržu nebija.
klausinājis arī visās pārē-
...bija.

...bija nolēmis ziņot šo divu
...u satriecīgo patiesību, ka
...sagatavojas visļaunākajam.
...no meiču. Veingartens pēk-
...aucis zieds. Likās, ka smai-
...grumbainajā sejā. Tādu

...lajā priekā, viņš iedrāzās
balsi izkliedza savas ga-

Rokā gan! Gatavojies ope-
...lauju šīs sirds iegūšanai."

!" atbildēja Šēners. „Kur
...ra tik negaidīti? Man taču
...rācija varētu notikt?"
...rotams, ka jāzina!" nu jau
...imons", dusmīgs, ka prātī-
...a prieku ar jautājumiem.
...listus ēda savstarpēja anti-
...ārt nevarēja ciest Šēneru.
laukā un — vācietis. Kā
...vācieti!

...ām, trim, četrām stundām.
...nomiris, kas būtu derīgs.
...gerieti, galīgi sabrauktu uz
...itītas, bet sirds... Nu, es
...plārs pārstādīšanai! Vese-
...ēj apstāties. Bet kuŗu kat-

...ms sekos)

Gunars Irbe

PIE GAĻĀS PUPAS

VELTA TOMA „SĒRDIENES SPĒKS", DZEJOĻI 1963.—1968., IZDEVIS GĀMATU DRAUGS 1969. GADĀ

Velta Toma ir laikam līdzgājēja. Salīdzinājumam pāršķirstot dažus agrāk iznākušus Veltas Tomas dzejoļu krājumus, acīs duŗas neatraisīta, it kā dogmātisma nomākta turēšanās pie laikam neatbilstošām, bet tradiciju ieskaņotām stingrām dzejas formām — no senas senatnes patapinātas formas tikai retumis pielejas ar laikmeta spēku, vairāk klanās dzejas formālajām prasībām nekā dzejas nepieciešamībai runāt sava laika mēlē. Bet dzejai nu ir reiz jārunā sava laika balsī, lai tā neķļūtu par nopulētu bezdvēseles rotaļlietu, kaut ko līdzīgu māla pīlītei, ar ko grezno noputējušu plauktu, izceļ, lai padižotos — pīlē ieslēpto formu rakstu neapjaušot kā dzīvei nepieciešamu, kā kaut ko, kam ar dzīvību savīta kopīga saite.

Savā jaunajā krājumā „Sērdienes spēks" dzejniece nojaukusi formālā vēsuma žogu starp cilvēku un dzeju, tajā runā mūsdienu latvietis, tas, kuŗš Tomai tuvs, kas turpat aizsniedzamā tuvumā.

Šis latvietis šodien nerunā renesanses vai līdzīgās firstu galmu vārsmās ieveidotā valodā, tam ir pašam sava valoda; un šīs valodas ietverto domu un izjūtu izlīkumotajiem ceļiem autore cenšas piekļūt iespējami tuvāk, atsedzot, kas slēpjas to virzienos pāri ikdienas robežām. Šī valoda neplūst formāli tīri, tā saraustās, uzsizdama nervozu vilnīti, tā skan pusvārdiem, netieši, nenogludināti. Bet tajā slēpjas mūsdienu cilvēks, atbalsodams laiku un telpu ap sevi un pats sevi. Šī valoda ir pretrunu un nesalīdzināmo lielumu valoda: starp mēles teikto un īsto ir nesaskaņa, starp apliecināto un pierādīto — plaisa.

Mēģinot izvērtēt Veltas Tomas šodienējo dzejas varēšanu, šķiet, nav iespējams paiet garām kaut kādai inercei. Krājums „Sērdienes spēks" ir it kā kaut kur pusceļā starp izjustā un pārdzīvotā īstumu un dzejas īstumu. Aiz Tomas dzejas it kā neredzīgā rokām sataustāma kāda dziļa un patiesīga īstuma vaibsta trīcēšana, bet negribētos teikt, ka šis īstums uzvirpuļojis dzejas līmeņa virspusē un tur atsedzas ar to tiešuma nepieciešamību, kas vajadzīga, lai dzeja iegūtu tādu caursites spēku, ka tā spēj atbrīvoties no dzejnieces cilvēcīgā pārdzīvojuma, lai pārtaptu pārdzīvojumu raditajā dzejas elementā. Kaut kur ceļā uz to gadījušies pinekļi, kaut kas sapiņķējies, kaut kam nobiruši nost taureņa spārnu putekļi — vēdināts it kā tikai spārna skelets.

Krājuma „Sērdienes spēks" ietekmīgāka nodaļa šķiet pēdējā, kuŗai likts moto:

Pamātes zemē
sērdienes spēku
Dod man svētā
Latvijas maize.

Šajā nodaļā — bet arī iepriekšējās — risinās monologi pie gaŗās pupas Pa gaŗo pupu, kā zināms, var iekāpt debesis un tur piedzīvot daudz jauku lietu, kaut arī tikai pasakā. Būdama „pamātes zemē", dzejniece — pēc divdesmit gadiem — konstatē:

Pasaku zelta putns
aizlaidies —
Gaŗā pupa nokalst...

Bet dzejoļu krājuma monologdzejoļi liecina, ka šīs pupas nokalšanai dzejniece tomēr atsakās ticēt, viņa gaida zīmes, gaida, ka pa pupas vismaz apvītušajiem vīteņiem un zariem kāds nokāps—no debesīm, lai atvestu tādu zīles vēsti, kas liktu stādīt jaunas pupas un jaunu ticību ieķļūšanai pasaku zemē. Bez šīs ticēšanas pasakai un zīmēm no debesīm nav iespējams ticēt ne zemes audzējošam spēkam, ne pasakas burvībai.

Tāda zīme no debesīm — mājām ir maize, nezināmas rokas veidots kukulis un tomēr — maize no mājām:

Ne tava tēva druvas
Ne viņu tēva maluma
ne mūsu mātes cepiena —
Rīgas tirgū kolchoza sievas
raupju roku sniegtai
svešniecei ciemos —
Aplis viduci
krustiņa vietā —
apli ģied sauli
krustu met beigās —

Krusts, beigu zīme, nav mests, vēl ir cerība uz sauli, vēl pupa zaļos, šķiet. dzejniece saka ar šīm it kā buršanas vārdu rindām.

Viens no spēcīgākajiem, tiešākajiem dzejoļiem krājumā ir dialogs' „Viešņa un trimdinieks", tas bija jāpārlasa vairākas reizes, vēlreiz un vēlreiz līdz nepārprašanai uztverot tajā ietverto patiesību, kas, publicistiski pateikta, būtu šāda: Mēs ļoti pašapzinīgi spriežam par to, kā ir tur, uz kurieni ved nokaltušā gaŗā pupa, bet mēs pat nezinām, kādas dziesmas tur dzied runājam tikai to, kā iztēlojamies, nezinādami un negribēdami zināt īstenības daudzplākšņainību. Tā ir mūsu īstenība, skaudrā, patiesā, reālā īstenība, kuŗu nēsājam apkārt, ievīstītu kožu saēstā drānā vai — angļu pīpes dūmos. Un kamēr ir tā, nevaram paiet gaŗām arī Tomas jaunā krājuma pirmajam dzejolim ar tā intensitātes pilnajām vārsmas rindām:

Spēlējiet, spēlējiet atkal
nāvīgi skumjo valsi...

Šim nāvīgi skumjajam cilvēku — ne suņu — valsim ir narkotikas spēks: tajā klausīdamies, nomirstam un apgulstamies pie pupas kājām — ar „mierīgu sirdi": pupa tik un tā ir nokaltusi...

Veltas Tomas dzeja jaunajā krājumā ir aktuāla dzeja, tiešuma dzeja, kaut arī to kavējusi līdz galam izplaukt it kā kaut kāda aizturēta, elpu aizsitēja nedrošība — runāt vēl tiešāk, vēl skaudrāk. Mūsu laikmets runā skaudrākām mēlēm tam ir atklātāka valoda Varbūt ne drīkst... Un ja nedrīkst, esam atkal atpakaļ pie nokaltušās gaŗās pupas temata: mēs neuzdrošināmies to pietiekami laistīt, jo var izgadīties, ka kāds Antiņš pa to sāk kāpt uz augšu — uz debesīm, uz mājām.

Bet kur tad mēs īsteni gribam nokļūt? Patiesība var būt šī: Nekur! Ir labi tā, kā ir. Status quo. Tad esam drošībā, kaut pupa kalst...

Šai izkaltumā Velta Toma iemet pārdomas izraisītāju, laikmetīgu dzeju. Ņemsim un lasīsim to. Baudīšanai tā nav domāta.

Kārlis Kurbads

PAVASARĪ

Skaŗ zarus vītoliem kā smalkas stīgas vējš
Un spirgtu pavasaŗa dziesmu spēlē.
Skan strauta stabules, un pelēks cīrulis
Dzied gaisos noreibis pats savā kvēlē.

Starp pērnām lapām bērza pakājē
No zaļas paceres mazs sniegpulkstenīts liep,
Un ausis piespiedusi baltam stumbram
Tu mani aicini: „Klau, bērziem sulas skrien!"

Ai, gaišā pasaule, ai, meitene tu mana,
Kur sirds lai citur tādu līksmi rod!
Kā bērzu sulu dzēriens Tava mīlestība —
Tā mani spirdzina un veldzē dod.

Pičuks (Jānis Nīgals) un viņa sieva Auce (Ingrida Karlsone) Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkā ansambļa iestudētajā Rūdolfa Blauma lugā „No saldenās pudeles".

PAAUDŽU TILTI

„NO SALDENĀS PUDELES" IZRĀDE ŅUJORKA

Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas ansamblis 10. maijā Mūzikas akadēmijas zālē Bruklinā izrādīja Rūdolfa Blaumaņa lugu „No saldenās pudeles" jauno un veco aktieŗu kopīgā uzvedumā. Izrādei bija necerēti labi panākumi kā jauno talantu spēlē, tā jaunu skatītāju draugu iegūšanā. Tā bija it kā tilts, kas vienoja veco un jauno aktieŗu saimi ar veco un jauno skatītāju paaudzi.

Latvieši ir teātŗa draugi, un ņujorkiešiem pēdējo trīs nedēļu nogalēs bijusi izdevība noskatīties trīs izrādes. Tikko bija aizvadītas divas skolēnu izrādes ar A. Brigaderes lugu „Maija un Paija", kuŗa apliecināja latviešu jaunās audzes interesi par teātri. „No saldenās pudeles" savukārt liecināja par jaunāŗes talantu sekmīgu iestaigāšanu veco un piedzīvojušo aktieŗu lemtajās takās. Daļai no jaunajiem talantiem šī bija pirmā uzstāšanās, un tā izdevās labāk nekā daudzi bija cerējuši. Parasti ir bažas, vai piedzīvojušo skatuvnieku spēles māka par daudz neizrēnos iesācēju sniegumu, tāču šoreiz izrādījās, ka arī jaunie spēj saistīt skatītājus.

Režisorei Ņinai Lagzdiņai bija laimējies lugas un aktieŗu svētlē, jo izrāde saistīja jaunus un vecus. Veco latviešu klasiķu lugu saturs ne katru reizi skatītājiem pašreizējos apstākļos liekas interesants un darbība pietiekami spraiga. It sevišķi jaunā paaudze šādās izrādēs garlaikojas, nespējot izsekot lugas saturam. Ņujorkas latviešu jaunatnei, kuŗa kuplā skaitā bija ierādusies izrādē, šis Blaumaņa lugas vide arī bija sveša, jo lielpilsētas jauniešiem vispār maz pazīstama lauku dzīve, kur nu vēl latviešu lauku sētas romantika. Bet šī nepazīstamā vide it kā izgaisa tēlotāju sniegumā, spraigajiem dialogiem vairāk iecelot lugas komiskās puses, arī aktieŗu atjautīgajai spēlei un režisores mākai parādot latviešu lauku sētas romantiku dažādās komiskās situācijās. Par lugas panākumiem laba liecība bija skatītāju sarunas starpbrīžos, un šoreiz tieši jaunieši uzsvēra: „Man patika". Ilggadējie teātŗa apmeklētāji savukārt atzina: „Tiešām bija vērts nākt, tikai jānožēlo, ka šoreiz zālē bija arī tukšas vietas, jo dažs, varbūt, neticēja jauno aktieŗu mākai." Izrādē bija ieradušies ap 700 skatītāju, bet zālē ir ap 1200 vietu.

Režisorei Ņinai Lagzdiņai bija laimējies lugas un aktieŗu sveču Pences tēlojumā. Dažos gadījumos viņa ar efektīvo uznākšanu uz skatuves vien izpelnījās aplausus, bet ar savu tēlojumu nedalītu skatītāju piekrišanu. Tikai labāko var teikt arī par abu pārējo rūdīto aktieŗu sniegumu. Ņina Lagzdiņa tēloja Ezerlauku māti, bet Jānis Neimanis bija lētticīgā vecpuiša Taukšķa lomā. Marijas lomu spēlēja Rūta Grundmane, vidējās paaudzes pārstāve, kuŗa labi pazīstama jau no „Vilks Rigā" izrādēm. Latviešu skatītājiem pirmā tikšanās bija ar kautrā kalpa Mārtiņa lomas tēlotāju Marisu Irbi, kas teātri spēlējis jau skolas laikā Klīvlendā, bet, pārnākot uz Ņujorku, studējis drāmatisko mākslu un piedalījies vairākos amerikāņu uzvedumos. Pēc atgriešanās no karadienesta Korejā, viņš atkal pievērsies teātrim. Ar labu tēlojumu pārsteidza Ingrida Karlsone Aucēs lomā, kuŗa brīvajā laikā ir ALJAs priekšniece. Jāņa Nīgala tēlotais Pičuks, Ineša Bērziņa Krišs un Ilgvara Vermeļa bagātais saimnieks Rindēns rādīja vecās latviešu lauku sētas jaunatni.

Izrādi izcēla arī krāšņās jaunās paaudzes mākslinieka Uģa Nīgala dekorācijas. Liekas, ka labais un saliedētais tēlojums nebūtu bijis iespējams bez mākslinieciskās vadītājas Ņinas Lagzdiņas atjautīgās izdomas. Izrādes techniskais vadītājs bija Mariss Irbe, administrātors Māris Zaķis.

Tēlotājiem izrāde darīja prieku, skatītāji savukārt ar prieku sekoja norisei uz skatuves, ar sirsnīgiem aplausiem un ziedu klēpjiem izrādes nobeigumā apliecinot, ka tā bijusi panākums. Ar parādīto sniegumu aktieŗi pelnījuši, lai lugu izrādītu arī citur.

V. Irbe

Bacilis vai niķis?

Nē, šis nebūs raksts par medicīnas vai psichiatrijas jautājumiem, bet tā — „Bacilis vai niķis?" — saucas Alfonso Paso luga, kuŗu savai šāgada turnejai izvēlējies Losandželosas latviešu ceļojošais teātris. Autors ir eiropietis un lugas priekšvārdā norāda, ka komēdijas risinājums pielāgojams visām pasaules zemēm, it sevišķi Amerikai, kur liktenis novedis dažādu tautību piederīgos.

Režisors Ansis Tipāns mīl kontrastus un dažādību gan lugu izvēlē, gan mākslinieciskajā izpildījumā, tādēļ izvēlējies šo Paso komēdiju, jo tajā risinās jauna tematika — par ārstiem un pacientiem. Arī sev viņš izraudzījis pavisam citāda rakstura lomu, nekā esam paraduši viņu uz skatuves redzēt.

Autors lugas darbībā tēvam (tēlos Ansis Tipāns), dēlam (Ivars Miķelsons), mātei (Elza Rozēna) un meitai (Maruta Ludeka) liek satikties ārstes (Spodra Zaļuma) pieņemšanas istabā un šo tikšanos samezglo dažādos apsviedienos un cilpās. Šoreiz, atkal citādi nekā parasti, jaunajiem galvassāpes sagādā veco „jaunekļigās" izrīcības, kuŗas Dr. Zante pilnīgi attaisno un pat veicina.

Lugas pirmizrāde notiks ASV DV dienu laikā Sanfrancisko 5. jūlijā. Trupa ar viesizrādēm vispirms apceļos rietumkrastu, tad dosies uz vidieni un austrumkrastu, bet pēdējās izrādes septembŗa vidū paredzētas Čikagā, Milvokos un Mineapolē. Toronto par „Bacili vai niķi?" varēs priecāties 6. septembrī.

KULTŪRAS CHRONIKA

Uz 60 dzīves gadiem 30. aprīlī atskatijās Asūnes pagastā dzimušais rakstnieks un filozofs Konstantīns Raudive. Studējis Parīzē, pēc tam Madridē, kur iepazinies ar rakstniekiem Miguelu de Unamuno un Ortegu i Gasetu. Viņu ietekmē Raudive pievērsies rakstniecībai, sākumā īpaši esejām, tulkodamsarī Servantesa „Donkichotu" latviešu valodā. 1944. gadā Raudive devās uz Vāciju, 1946. gadā pārceldamies uz Zviedriju, bet pašreiz vada trimdas dienas Vācijā. Trimdā iznākuši K. Raudives plašākie darbi — „Silvestra Pērkona memuāri" latviešu un vācu valodā, latviešu romāni „Nolādētās dvēseles", „Aiz pēdējām robežām", „Dieva zīmogs", „Neredzamā galsma", „Gaisma un mijkrēslis" u.c. darbi, kā arī citi romāni un esejas vācu valodā. Jaunākais viņa darbs ir pētījumi par garu pasauli „Das Unhörbare wird hörbar", kas iznāca pērn O. Reichla apgādā Vācijā...

Niklāva Strunkes atraitne Olga Strunke sakārtojusi nelaika atstātos rakstus eseju grāmatā, bez tam gatavodama arī monografiju par mākslinieku.

Pēc labiem panākumiem izstādē Londonā gleznotājs R. Kronbergs iecerējis ar saviem īpatajiem darbiem iepazīstināt arī mākslas cienītājus ASV, kur iespējama viesošanās jau šoruden. 1970. gadā Kronberga darbu izstādes notiks Stokholmā un Parīzē, bet pēc pāris gadiem viņš dosies uz Āfriku. R. Kronbergs glezno ar fluorescējošām krāsām, ar saviem darbiem, kas tumšā atzaigo līdzīgi kristallu ziediem, ievezdamas skatītāju savdabīgā, nereālā pasaulē.

Pēteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

1.
TRĪS KLUSI KLAUVĒJIENI

Pa logu spīdēja marta mēness, ietīdams kailo dārzu dīvainā sidrabotā miglā. Plūmju koki izskatījās kā izaudējuši visus sikos zarus neatvairāmā negaisā, aprikozes bija tikai ar stumbriem, bez vainaga. Ezers aiz dārza bija pazudis pavisam, izkusis sidrabotās mēnesnīcas gaismā. Česlavs Dombrovskis vislabprātāk saulainās dienās raudzījās pāri ezeram, kuŗa otrā krastā pacēlās terases ar vīna dārziem, sniegdamās līdz pat kalna korei. Viņš tagad varētu uzzīmēt visas aizezeres siluetu, kaut pats nekad nebija tur kāju spēris; tik ļoti, raudzīdamies pēc rietumu apvāršņiem, viņš bija iegaumējis katru kalna pauguru, katru ciema ēku grupu un baltās vasarnīcas, kas bija izkaisītas gar ezera piekrasti abās pusēs papeļu alejai.

Kad viņš ieradās šajā patvertnē, papeles bija pelēki vientulīgas, bet tagad tālumā bija jau jaušami it kā piebrieduši pumpuri. Varbūt tā bija viņa paša iedoma, viņa nemierīgās sirds radīta fata morgana, bet cilvēks nespēj apstādināt savas domas un savus sirdspukstus. Viņam var aizliegt runāt, viņam var aizliegt kustēties, bet neviens, arī visbargākais soģis nespēj aizliegt sirdij pukstēt, kamēr tā dzīva, un smadzenēm darboties, kamēr tām asinsvadi pievada skābekli.

Kaut Česlavs zināja, ka veltīgas ir cerības tagad izlauzties uz Rietumiem, jo visas robežpārejas, kas pērn bija nojauktas, ir uzceltas ar vēl biezākiem un augstākiem dzeloņstiepļu aizžogiem, ar vēl blīvāku mīnu aizsprostu. Visgrūtāk viņam bija pārvarēt piespiesto bezdarbību garīdznieku atpūtas mājā, kuŗu ieslēdza augsts mūris. Šo labprātīgo cietumu viņš ar Imri nedrīkstēja atstāt, jo valdības acis Budapeštā atkal redzēja visu un ausis dzirdēja visu. Vēl arvien uz austrumiem naktīs devās sarkanie vilcieni ar apcietinātajiem, kuŗus nebija apsegusi Ungārijas zeme vai kuŗiem nebija aizžņaugusi elpu karātavu cilpa.

Viss tas, ko Česlavs klusībā bija iecerējis par tirannijas sagraušanu, tagad izklausījās tikai kā bērnišķīga pasaciņa. Tie, kam bija vara, zināja, kā ar šo velnišķīgo aparātu rīkoties. Žēlastība, līdzcietība, patiesība — varai bija nepazīstami lielumi. Vislabākie varas aparāta meistari bija ieradušies no Maskavas un ar saviem padomiem palīdzēja tiem, kuŗiem trūka pieredzes Ungārijā.

Taču revolūcija nebija mirusi moku kambaros, cietumu velvēs vai nožņaugta cilpā. Revolūcija tikai bija noplakusi pēc oktobŗa paliem, kas pārplūdināja gandrīz visas Austrumeiropas zemes. Revolūcija tecēja šaurākā gultnē, vietumis tās tecējums pat patvērās pazemes alās, bet straumes turpināja gulgot, ūdeņi mutuļot. To Česlavs ar Imri skaidri izjuta katrā saskarsmē ar retajiem apmeklētājiem, katrā ziņojumā, kuŗi laiku pa laikam nonāca viņu rokās un apgaismoja notikumus, par kuŗiem partijas laikraksti neminēja ne vārda.

Divas lietas — slimības un pārmaiņas nevar noklusēt. Kādreiz pat aizbērtie kapi runā savu mēmo valodu, un zāļu stiebri, kas paceļas pret sauli soda vietās, kur izlietas asinis, ir visbargākie prokurori varmācībai.

Taču īs cerību pilnās atziņas nedeva veldzi Česlava izslāpušai dvēselei. Viņš bija izslāpis darbošanās un iztvīkts Vandas. Dažkārt viņam likās, ka mazie vārtiņi dārza aizmugurē lēni atveŗas un pa tiem bailīgiem soļiem ienāk Vanda Kvjatkovska un jautā kokiem: Vai jūs esat redzējuši Česlavu? Citreiz viņam likās, ka, krēslai iestājoties, pa dārzu klejo sievietes melnā atraitnes drānās, un tās seja atgādina Vandas seju, tikai mati kļuvuši sirmi. Sapnī viņa rādījās brīžam skumja, brīžam līksma, brīžam ar svētās aureolu ap galvu. Šīs mīļās un uzmācīgās ainas tikai vēl mirāk sasprindināja atmiņas un raisīja trauksmainu ilgas. Cilvēkam nav viegli sevi uzvarēt, un visgrūtāk tagad bija Česlavam sev iestāstīt, ka lielā mērka labad vajadzēja atteikties no sievietes, kuŗu viņš mīl un kuŗa viņam pieķērusies.

Lēdijas Kesvikas nāve... Viņš par tās bojā eju uzzināja no ungāru pagrīdes. Tā likās kā dabīgs noslēgums viņa sabrukušajai dzīvei. Viņa kā tauriņš meklēja liesmu, lai piepildītu devīzi — mirsti un topi. Viņa aizgāja bojā un netapa, nepiepildīja mūžu ar varonību vai labiem darbiem. Česlavam kā par brīnumu tagad likās vienaldzīgs lēdijas liktenis. Bet Vandu un vecmāmiņu viņš nevarēja aizmirst. Tām abām bija dīas dzīvības saknes, tās abas savā sirdī glabāja mūžīgās Polijas atbalsi.

Viņš dzirdēja to cauri tālumiem, pāri Karpatu un Tatru kalniem, bet bija nevarīgs kaut ko darīt. Viņš brīžam jūtās kā uz sauszemes izmesta zivs. Karalaiks, kuŗ viņš tik alkataini bija meklējis, bija pārlājies ar sidraboto mēnesnīcas aijāto kapsētas klusumu. Pazemes straumes mutuļoja, bet tās nebija viņa zemes raumes.

Česlavs ievēroja Imri, kas guļaviņā pie mazas spuldzītes lasīja kādu biezu grāmatu. Imre vispār bija patiesības meklētājs grāmatās, viņš studēja revolūcijas meistaru atstātos memuārus, studēja revolūcijas techniku.

Dombrovskis piegāja pie loga, atbīdīja aizkarus, lai labāk redzētu apkārtni; varbūt atkal šovakar viņš redzēs viņu... Bet viss bija sakusis ar mēnesnīcas sidrabaino miglaino gaismu, pat vistuvākie koki bija zaudējuši agrākās kontūras, jo no ezera lēniem viļņiem cēlās migla.

Kā izskatījās Londonā, pilsētā, kuŗa viņam derdzās, bet kuŗu viņš tai pašā laikā bija iemīlējis Vandas un vecmāmiņas dēļ? Varbūt tur Hampstedas dārzos plaukst pirmie sniega zvaniņi, raisās pirmās zeltainās dafodiles? Ziņas vēstīja, ka britu salās šogad iestājies agrs pavasaris. Cilvēki steidzas darbā, dzen pēdas savai iecerētai laimei, kaut arī nekad to nepanāk. Tomēr tas aizpilda tukšumu, riņķošanā pa apli arī ir savs iedomu cildenums. Cilvēkam nedrīkst atņemt visas cerības, viņš nedrīkst uzzināt visu patiesību, kuŗa atspoguļo dzīļās bezcerības dzelmes. Česlavam visa tā trūka. Viņš bija izmests no ierastās orbitas, necerētu notikumu sagrandīts, bet jaunu nebija atradis. Es esmu kā meteors, kā nožēlojamas paliekas no kādas bojā gājušas pasaules, — domāja jaunais cilvēks, raudzīdamies mēnesnīcā.

Kaut ar Imri viņu saistīja ne vien kopīgs liktenis, bet arī tuva draudzība, viņš tomēr nespēja pilnīgi izprast Imres neatslābstošo enerģiju. Jaunā ungāru jurista gars bija kā nenogurdināma atspere. To varēja locīt un lauzt, bet tā nepadevās. Viņam piemitā kaut kāda neizskaidrojama ticība saviem spēkiem un savām dzīves veidošanās teorijām, kādus Česlavs nepazina. Dombrovskis ātri iekaisa, pacēlās sajūsmas kalngalos, bet drīz apdzisa. Viņam trūka ticības, ka tikai spēks spēj uzveikt pārspēku, viņam nebija vairs pārliecības, ka tam, kas stāv nomodā par brīvību, nepieciešams nemitīgs nomods. Tam jāatsakās no visa cita, no ģimenes saitēm, no draudzības, no mīlestības, un viss jāupurē lielajam nezināmam.

(Turpinājums sekos)

Desmitais gads vissekmigākais

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS BIEDRU GADA SAPULCĒ 29. MAIJĀ SADALĪS 32,973 DOL. PEĻŅU

Pabeidzot savas darbības desmito saimniecības gadu 31. martā, Toronto latviešu kreditsabiedrība to varēja atzīmēt kā sekmīgāko kopš dibināšanas, kaut biedru skaits nedaudz samazinājies un procentuāli daži apgrozījuma posteņi uzrāda mazāku pieaugumu nekā iepriekšējos gados. Par spīti tam, saimniecības gada peļņa sasniegusi rekordsummu 29.302,42 dol., bet kopā ar iepriekšējā gada nesadalīto atlikumu pat 32.973 dol. Šīs peļņas sadale būs viens no darba kārtas galvenajiem punktiem biedru kārtējā gada sapulcē, kuŗa notiks 29. maijā plkst. 7 vakarā Latviešu namā.

Saimniecības gadu pabeidzot, kreditsabiedrības bilance bija 2.160.883,50 dol., kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, nozīmē pieaugumu par 116.103,94 dol. Bez tam bilancei pieskaitāma arī biroja iekārtas un mēbeļu vērtība, kuŗa ir 15.268,39 dol., atskaitot amortizācijai 6557,09 dol. Bilances aktīvā vēl arvien lielākais postenis ir hipotēkārie aizdevumi, kuŗu darbības gada beigās bija 1.055.552,99 dol. pret 1.027.637,90 dol. gadu iepriekš. Nedaudz pieauguši arī personīgie aizdevumi uz 844.608,05 dol. Bilances pasīvā biedru noguldījumi uzrāda 1.485.253,02 dol., turpretim noguldījumu čeku kontos ir tikai par 338,503,05 dol. un biedru paju kapitāls 296.893,69 dol. Tāpat bilances pasīvā ietelp arī garantiju fonds, kuŗā ir 12.005,38 dol., un izglītības fonds ar 385,35 dol. Darbības gadā no garantiju fonda zaudējumos norakstīti 6680,94 dol.

Kreditsabiedrība ieņēmusi 164.561,47 dol., kuŗi galvenokārt sastādās no hipotēkāro aizdevumu procentiem — 77.677,56 dol. un personīgo aizdevumu procentiem — 75.046,08 dol. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ieņēmumi gan pieauguši par 26.122,17 dol., bet procentuāli tas ir nedaudz mazāk nekā gadu iepriekš. Kopīgie gada izdevumi bijuši 61.127,30 dol.; no tiem darbinieku algās izmaksāti 23.112,88 dol., bet noguldījumu un aizdevumu apdrošināšanai 12.985,92 dol. Tā faktiskā gada peļņa būtu 103.434,17 dol., bet no šīs summas noguldījumu procentos izmaksāti 74.131,75 dol.

Kā jau visām naudas iestādēm, tā arī latv. kreditsabiedrībai svarīgi ne tikai noguldījumi, bet ar aizdevumi. Tādēļ interesanti iepazīties arī ar aizdevumu komisijas darbu, kuŗu vada A. Kristapsons ar komisijas locekļiem G. Briedīti un L. Vēveri. Darbības gadā dažādi aizdevumi piešķirti 260 gadījumos par kopsummā 773.625 dol. Hipotēkārie aizdevumi piešķirti 26 gadījumos par 275.750 dol., bet personīgie aizdevumi 234 gadījumos par 497.875 dol. Personīgie aizdevumi savukārt raksturo vajadzības, kādām naudu aizņemas, un tās sniedzas no dažādiem pirkumiem līdz citu parādu nomaksai, pat atvaļinājuma izdevumu segšanai, ieguldījumiem citos pasākumos un kāzu izdevumiem. Tomēr visbiežāk aizdevumi prasīti automašīnu iegādei — 42 gadījumos piešķirti kopā 113.000 dol., bet citu parādu nomaksai 48 gadījumos kopā 57.235 dol. Veikalnieciskiem pasākumiem 19 gadījumos piešķirti 68.500 dol., māju pirkšanai 15 gadījumos 63.000 dol., obligāciju izpirkšanai 21 gadījumā 59.950 dol., nekustamu īpašumu iegādei 12 gadījumos 40.500 dol., ceļojumu izdevumiem 13 gadījumos 8700 dol, u. t. t. Personīgo aizdevumu skaits salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tomēr samazinājies no 285 uz 234, bet hipotēkārie aizdevumi pat no 46 uz 26. Arī aizdevumu kopsumma iepriekšējā gadā bija krietni lielāka — 1.094.056,98 dol.: personīgiem aizdevumiem 583.418,55 dol. un hipotēkārajiem aizdevumiem 510.638,43 dol.

Kreditsabiedrības biedru skaits darbības gada beigās bija 2268, par 121 mazāks nekā 1967./68. darbības gadā, kuŗš ar 2389 biedriem šai ziņā bija rekorda gads. Tomēr par spīti tam, kā arī ar dažu apgrozījumu procentuālu samazināšanos, caurmēra skaitļi uz katru biedru pieauguši. Tā, piemēram, iegādāto paju vērtība uz katru biedru pieaugusi no 106,63 uz 130,90 dol., noguldījumi no 1514,37 uz 1685,87 dol., čeku konta noguldījumi no 337.21 uz 448,35 dol., personīgie aizņēmumi uz katru aizņēmēju no 1566,44 uz 1948,49 dol., bet hipotēkārie aizdevumi no 7288,21 uz 8311,44 dol. Pieaudzis arī čeku apgrozījuma skaits no 11.356 uz 12.626. Pieaugumu un kreditsabiedrības darbu vislabāk tomēr raksturo peļņa, kuŗa, kā jau minēts, darbības gada nobeigumā uzrāda rekorda skaitli kā kopsummā, tā arī procentuāli visā 10 gadu darbības laikā.

Tas liecina par stabilu uzticību pirmajai un vecākajai latv. kreditsabiedrībai svešumā, un tās nacionālo nozīmi vislabāk varētu raksturot iepriekšējā darbības gada peļņas sadale. No 27.389,75 dol. peļņas TLB sestdienas skolai piešķīra 1200 dol., TLTA sestdienas ģimnazijai 400 dol., bet neklātienes skolai 100 dol., LNAK dalības naudās izmaksāja 4700 dol., pašas kreditsabiedrības garantiju fondā ieskaitīja 4500 dol., izglītības fondā 500 dol., bet biedriem dividendēs (6%) izmaksāja 12.319,17 dol; mazākas summas piešķīra arī dažiem citiem nacionāli kultūrāliem mērķiem.

Tīri saimnieciskajā plāksnē kreditsabiedrības priekšrocība atšķirībā no dažām citām naudas iestādēm ir tā, ka visi biedri automatiski saņem dzīvības apdrošinājumu, t. i. biedra miršanas gadījumā visus noguldījumus līdz 2000 dol. apmēram mantiniekiem izmaksā atkarā no mirušā vecuma divkārši vai ar 75%, 50% un 25% uzviju, bet aizdevumus atmaksā apdrošināšanas sabiedrība. Šādā veidā visā kreditsabiedrības darbības laikā mirušo biedru piederīgie vai citi mantinieki saņēmuši kopsummā 49.637,15 dol., no tiem par noguldījumu apdrošinājumiem 22.423, 81 dol., bet aizdevumu atmaksai 27.213,34 dol. Nule aizvadītajā darbības gadā par šādiem apdrošinājumiem izmaksāti 10.464, 47 dol., no tiem 6127,85 dol. par noguldījumiem un 4336,62 dol. par aizdevumiem.

Kreditsabiedrības darbību, kasi un grāmatvedību pārbauda zvērinātu grāmatvežu firma, kuŗa atzinusi, ka viss saskan ar pieņemtajiem grāmatvedības principiem un biedriem piesūtītā bilance un darbības pārskats dod skaidru ieskatu par kreditsabiedrības financiālo stāvokli. Bez tam kreditsabiedrības darbu kontrolē arī vēlētā revizijas komisija, kuŗa aizvadītajā darbības gadā sanākusi 10 sēdēs priekšsēža K. Priedīša vadībā. Bez viņa revīzijas komisijā vēl darbojās K. Bencons un O. Perro. Arī revīzijas komisijas vērtējums ir, ka kreditsabiedrības valde, aizdevumu komisija un algotie darbinieki veikuši savus pienākumus kārtīgi un pēc labākās apziņas.

R. N.

MONTREALAS LATVIEŠU SKOLU ABSOLVENTI

Augšā: Montrealas latviešu pamatskolu šogad beidza (no kreisās) R. Dindzāne, R. Kalniņš, A. Poriete, R. Vītiņa, klases audzinātāja V. Brāzma, R. Opolnieks un J. Janitēna; trūkst I. Lakata. — Apakšā: Ģimnazijas kursa beidzēji (no kreisās) — A. Plūme, klases audzinātājs V. Golde, R. Strautiņa, J. Steprāns un V. Opolniece; trūkst L. Paliepa.

Foto: P. Agrums

Montrealas skolas beiguši 12 jaunieši

Montrealas latviešu skolas mācību gada nobeiguma akts 11. maijā bija pulcinājis bez skolēnu saimes arī vecākus un labvēļus. Aktu ievadīja prāv. V. Šēfers ar Īsu Ģimenes dienai valtītu svētbrīdi, pēc kuŗa skolēni pasniedza ziedus vecākiem un skolotājiem. Liecības izdalīja atsevišķi klases audzinātāji ar skolas pārzini K. Deksni.

Pamatskolu 15. izlaidumā beidza Renāte Dindzāne, Judīte Janitēna, Roberts Kalniņš, Ieva Lakata, Roberts Opolnieks, Anita Poriete un Ruta Vītiņa, kuŗu klases audzinātāja bija V. Brāzma.

Skolā darbojas arī trīs ģimnazijas klases. Šo ģimnazijas kursu šogad 6. izlaidumā beidza Vija Opolniece, Līga Paliepa, Alda Plūme, Rita Strautiņa un Juris Steprāns. Klases audzinātāja bija V. Golde.

Skolas saimi un absolventus DV Montrealas nodaļas vārdā sveica P. Agrums ar jaunatnes daļas vadītāju R. Zeltiņu, nododot veltes — pamatskolas beidzējiem brošūru par DV organizāciju ar ierakstu, bet ģimnazijas absolventiem koka vairodziņu ar DV emblēmu un iegravējuma plāksnīti. Latviešu kreditsabiedrības vārdā sveica R. Brāzma un diviem pamatskolas beidzējiem paziņoja piešķirto naudas balvu, jo viņi sabiedrībā jau krāj naudu 5 gadus. Skolas saimi sumināja arī gaidu vienības vadītāja R. Brāzma.

Pati skola visiem skolēniem kā veltes par čaklumu un sekmēm pasniedza grāmatas, bet rakstnieces Birutas Senkēvičas naudas balvu saņēma Alda Plūme un Roberts Kalniņš. Daudz velšu skolēni saņēma arī no saviem vecākiem. Bez pateicības balvām nepalika arī skolotāji.

Skolēnu priekšnesumi beidzās ar skolas koŗa dziesmām K. Deksņa vadībā. Akta nobeigumā bija mielasts, rotaļas un dejas.

—ms

TORONTO ZIŅAS

● Kā jau mūsu laikrakstā ziņots, Ontario provinces valdība uzsākusi pētīt un apsvērt iespējas etnisko grupu veco ļaužu sociālās un kultūras aprūpes uzlabošanai, neizslēdzot īpašu mītņu iekārtošanu atsevišķajām tautībām. Šai jautājumā nopietni ieinteresētas arī pašas etniskās grupas, kuŗas izveidojušas speciālu komiteju — Inter-Group Committee on Aging. Tās ierosmē 24. maijā plkst. 10 rītā Ranimedas pamatskolas telpās (357 Runnymede Rd.) notiks plašas paneļdiskusijas veco ļaužu problēmu risināšanai kuŗās bez vairāku etnisko grupu pārstāvjiem piedalīsies arī provinces valdības sociālo un ģimenes lietu ministrijas pārstāvis Roberts Ķrēms, kā arī vairāki citi atbildīgi sociālie darbinieki. Ierasties aicināti visi veco ļaužu problēmās ieinteresētie.

● Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas mācību gada nobeiguma akts 11. maijā bija pulcinājis baznīcas sarīkojumu telpās ap 130 dalībnieku. Aktu vadīja skolas pārzine A. Kurse, bez kuŗas skolas darbā vēl strādājuši 16 skolotāji un vairāki palīgdarbinieki. Skolā bija reģistrēti 154 audzēkņi un notikušas 28 mācību stundas. Skola piedalījusies arī vairākos dievkalpojumos, pati izkārtojusi 5 sarīkojumus. Rosīgi darbojies arī svētdienas skolas audzēkņu koris. Skolēnu kollektēs saņemti 265,73 dol., kuŗus nodos kā ziedojumu draudzes pieminekļa fondam. No sarīkojumiem ieņemti 220,35 dol., bet no draudzes dāmu komitejas saņemti 70 dol. Akta dalībniekus uzrunāja arī draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs, sekoja audzēkņu priekšnesumi, liecību izdalīšana, ziedu un velšu pasniegšana archibīskapam A. Lūsim, skolas pārzinei A. Kursei un skolotājiem, kā arī čaklāko audzēkņu apbalvošana. Nevienu mācības stundu nav kavējuši Brians Lejnieks, Edvins Ozoliņš, Zinta Frīdenberga, Zaiga Frīdenberga, Cintija Lejniece, Nora Turkēvica, Sandra Sīle, Rūra Sīle, Jānis Liepiņš, Daina Brumele, Valdis Felkers, Aldis Grants, Gita Kinstlere, Leonards Turkēvics un Guntis Brumelis. Pēc mācību nobeiguma akta tā dalībnieki pakavējās pie vecāku klātajiem cienasta galdiem.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 g. jubilejas sarīkojuma laikā notika arī Latviešu kreditsabiedrību apv-bas valdes sēde, piedaloties pr-dim A. Svennem, viņa vietniekam K. Norvelim no Klīvlendas un „Latviešu banku kalendāra" redaktoram P. Rasiņam. Galvenais pārrunu temats bija par nākošā gada kalendāra izdošanu, vienojoties paaugstināt līdzšinējās sludinājumu cenas, lai varētu segt iespiešanas izdevumus.

● Latviešu baptistu draudzes Ģimenes dienas dievkalpojumā 11. maijā piedalījās arī viešņa — ērģelniece Ženta Vīķe no ASV. Dievkalpojumā dziedāja draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā un soliste Maiga Dežardēna, bet Ģimenes dienai veltītus dzejoļus deklamēja Ivete Skudra, Vilis Nams un Monvīds Gertners.

● Sv. Jāņa draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums, kuŗu 11. maijā vadīja archibīskaps A. Lūsis, bija pulcinājis vairāk nekā 300 baznīcēnu. Dievkalpojumā dziedāja svētdienas skolas audzēkņu koris Ilzes Epneres vadībā. Pēc dievkalpojuma notika svētdienas skolas mācību gada nobeiguma akts ar audzēkņu priekšnesumiem.

● Latviešu katoļu draudzes jaunajā valdē priekšsēža pienākumus uzņēmies līdzšinējais V. Miklašēvics; viņa vietnieks būs P. Broks, kas izraudzīts arī par valdes pilnvarnieku draudzes bēŗu un palīdzības fondos, sekretārs A. Vuciņš, kasieris J. Budže un valdes locekļi A. Rēķis, A. Zaķs un A. Ikavnieks. Dāmu komitejas priekšniece turpmāk būs Z. Zepa, sekretāre D. Niedra, saimniecības vadītāja V. Niedra, padomniece jaunatnes audzināšanas jautājumos M. Leja, bet valdes locekles M. Klīvleniece, G. Sviläne, F. Erca, O. Beča, E. Locāne un E. Ernstsone.

● Latviešu katoļu draudzes nākošais dievkalpojums notiks 8. jūnijā plkst. 12 dienā lietuviešu baznīcā.

● Kluba „Jautrais ods" viena gadas pastāvēšanas balle notiks 24. maijā plkst. 8 vakarā DV namā. Par deju mūziku gādās īgaunu Arro kapella.

1000 dol. bibliotēkas iekārtošanai Brazilijā

TORONTO LATVIEŠU KATOĻU VĒSTĪJUMS DZIMTENEI

Toronto latviešu katoļu draudzes Ģimenes dienas dievkalpojumu 11. maijā lietuviešu baznīcā vadīja viesis no Brazilijas prof. Dr. St. Ladusāns. Dievkalpojumu ar vairākām dziesmām kuplināja draudzes koris diriģenta A. Ģertmaņa vadībā.

Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē notika dāmu komitejas rīkotais draudzes vakars, kuŗā piedalījās vairāk par 200 apmeklētāju. To atklāja un vadīja draudzes pr-ks V. Miklašēvics, bet rakstniece Biruta Senkēviča runāja par tematu „Ģimenes nozīme". Ģimenes dienai veltītu uzrunu teica arī draudzes jaunatnes pulciņa vadītājs J. Pērkons, bet pulciņa dalībnieki pasniedza ziedus vecajām māmuļām.

Sakarā ar prof. St. Ladusāna viesošanos Toronto un viņa ierosinājumu Sanpaulo jezuītu universitātes bibliotēkā iekārtot latviešu nodaļu Dr. Ed. Upenieks bija uzsācis līdzekļu vākšanu šī nodoma īstenošanai un šai sarīkojumā nodeva Brazilijas viesim 1000 dol. piemērotu grāmatu iegādei un trūcīgo latviešu katoļu atbalstam Brazilijā. Prof. St. Ladusāns, pateicoties par prāvo ziedojumu, pastāstīja par latviešu dzīvi Brazilijā un turienes vispārējo stāvokli. Viņa ierosinājumā sarīkojuma dalībnieki parakstīja arī īpašu sveicienu Brazilijas tautiešiem: „Mēs, Toronto latviešu katoļi un mūsu draugi, biedrojoties pēc dievkalpojuma pie viesmīlīgā kopmielasta galda, neaizmirstam jūs un sūtām jums Īsus vēstījuma vārdus. Pārdzīvojam te pašlaik skaisto Kanadas pavasara atmodu un augšāmcelšanos dabā, kuŗā jūs pēc Latvijā pavadītiem gadiem varat dzīvi iejusties. Ne tikai! Mūsu pārdzīvojumi iet tālāk: tie aizniedz mūsu dzimteni. Arī tur pašlaik ir jaukais pavasaris. Bet zaļojumi un ziedi tur atrodami tikai dabā un mūsu tautiešu ilgu klusumā, jo mūsu tautu tur nomāc ateisma vara. Griežoties pie visvarenā Dieva un sirsnīgi lūdzot jaunus cīpas spēkus, mēs sūtām jums savu tautiski kristīgo sveicienu un aicinām uz kopīgu lielo kristīanisma vērtību aizstāvēšanu ar padziļinātu mīlestību un atjaunotu sparu. Dzīvojot lielajā kristīanisma spožumā, nedrīkstam pieļaut jau sen atmestā pagānisma tumsību plešanos. Vienotiem spēkiem mums ir jāpaātrina ateisma varas sabrukums virs zemes. Līdz ar to paātrināsim kristīgā pavasaŗa nākšanu visai cilvēcei par svētību. Lēks tad arī gaišā un siltā brīvības saule mūsu dzimtenē kā spīdoša kristīgā humānisma uzvara. Lai labais un visvarenais Dievs to arī mums dod!" Prof. St. Ladusāns apsolīja Brazilijas tautiešus aicināt rakstīt vietējiem laikrakstiem un atgādināt latviešu tautas likteni un centienus atgūt laupīto brīvību, darot to arī pats.

Prof. St. Ladusāna ierosinājumā sarīkojuma dalībnieki pieņēma un parakstīja arī pašu vēstījumu tautiešiem dzimtenē, kuŗa teksts šāds: „Tautas brāļi un māsas nebrīvajā Latvijā! Mēs, Toronto lielpilsētas katoļi un mūsu draugi, elpojot brīvās Kanadas svaigo pavasaŗa gaisu, Dieva priekšā domājam un lūdzamies par jums, Latgales, Vidzemes un Kurzemes tautiešiem. Lūgšanai ir milzīgs spēks, kad tā izriet no dziļas kristīgās ticības un mīlestības. Tādā veidā mēs vareni esam jums klāt un apliecinām savu piederību Latvijai. Arī jūs nu pārdzīvojat skaisto pavasari, bet ne brīvības saulei spīdot. Jūsu ilgas pēc brīvības tur ir klusas, bet garīgi varenas un aizsniedz, tāpat kā mūsu lūgšanas. To, kas ir visvarens, pidoti visi verdzinātāji: kā tie lielo jau vēsture asi nosoda, tā arī tie, kam ir jākrīt, ieejot vēsturē ar negodu. Dziļā tautiskā un kristīgā vienībā nododam jums ar Vatikāna radioraidītāja starpniecību savu sirsnīgu sveicienu un reizē arī savu vēlējumu: esat vienmēr garīgi stipri un nepadodaties iedainajai materiālisma filozofijai! Fizika, ķīmija, bioloģija un astronomija runā par to, ka visu valodu arī komūnistu skolās. Klausoties uzmanīgi šajā valodā, gūsit lielu gaismu. Kāpēc? Tāpēc, ka šo zinātņu brīnišķīgie atradumi nav nekas cits, kā dieviškīgā un mūžīgā domātāja gudrie likumi, ko akli pilda visa materiālā pasaule, paužot garīgās pasaules vērtību pārākumu un cilvēka personas cieņu. Reizē ar to dabas zinātnieki ar saviem lielajiem atklājumiem ir daudz darījuši, lai ievadītu pavasaŗa atmodu un augšāmcelšanos arī filozofijā, kuŗa brīnam prātam atver šodien jaunus ceļus uz Dievu, atmetot marksistu mītus kā vecus maldus. Lai šī zinātnes pavasaŗa svaigās vēsmas un skaistās balsis apgaro jūsu kritiskā prāta meklējumus un izauc jaunu atmodas jaikmetu mūsu dzimtenē, tā pašreizējā galējās brīvības stundas nākšanu mums visiem par neizsakāmu prieku un Dievam par godu!"

Ar prof. Dr. Staņislava Ladusāna gādību šo Toronto latviešu katoļu vēstījumu dzimtenes tautiešiem uz okupēto Latviju pārraidīs latviešu valodas raidījumu ietvaros no Vatikāna.

R. N.

Rakstniece Biruta Senkēviča, Brazilijas viesis prof. Staņislavs Ladusāns un Dr. Eduards Upenieks Toronto latviešu katoļu draudzes rīkotajā Ģimenes dienas pēcpusdienā.

TORONTO DV SPORTA KLUBA GADA SAPULCE

notiks 23. maijā, plkst. 19.30 DV namā, 125 Broadview Ave. Sapulce būs pilntiesīga pie katra ieradušos biedru skaita plkst. 20 vak.

DV sporta kluba valde

Sveicam

ARVIDU ROZĪTI

60 gadu jubilejā!

DV Toronto saime

GATAVO ARĪ KOKĻU IZSTĀDI

Kā jau ziņots, laikā no 30. augusta līdz 1. septembrim Toronto notiks plašākie koklētāju svētki, kādi līdz šim vispār bijuši. Svētku tehniskā izkārtošana nodota Ilzes Šmites vadītā koklētāju ansambļa Alsunga ziņā.

Svētku ietvaros Latviešu namā paredzēta arī kokļu izstāde un tirdziņš. Tajā būs redzamas ne tikai seno laiku kokles, kuŗām tagad jau vēsturiska vērtība, bet arī dažādajās trimdas zemēs ārpus Latvijas un pēc 1945. gada dzimtenē gatavotās. Bez tam izstādes klāstā būs daudz citu eksponātu, kuŗiem lielāka vai mazāka ietekme kokļu gatavošanā un koklēšanā, piemēram — notis koklēm, koklētāju ansambļu un solistu iespiestas skaņu plates, dažādi latviskiem rakstiem izrotāti kokgriezumi un metalla izstrādājumi, gleznas ar kokļu motīviem, kā arī cittautu mūzikas instrumenti un priekšmeti, kuŗiem sakars ar koklēm un to mūziku.

Kokļu meistari, mākslinieki, dailamatnieki, visi tautieši, kuŗiem būtu izstādei vai tirdziņam piemēroti priekšmeti, lūgti tos pieteikt skates rīkotājiem: K. Staško (234 Adelaide Ave, W., Oshawa, Ont.; tālr. 725-6125), R. Zālamanam (60 Wakelin Terrace, St. Catherines, Ont.; tālr. 684-2955), M. Bērziņai (498 Concord Ave, Toronto 173, Ont.; tālr. 531-8498) un V. Kārklam (7812 Adelphi Court, Adelphi, Md. 20782, U. S. A.).

Izstādes mākslinieciskais iekārtotājs būs gleznotājs Ģirts Tiltiņš, bet techniskais personāls — koklētāju ansambļa Auseklītis dalībnieki un Toronto latviešu biedrības koklētāji.

Rīkotāji apsolīja ievērot vislielāko rūpību un uzmanību eksponātu uzglabāšanā. Izstādi apsargās 24 stundas dienā.

K. Staško

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu biedrības rīkotajā Maija ballē ar priekšnesumiem piedalījās ev.-lut. Kristus draudzes dziedātāju ansamblis Dzintars un koklētāji A. Skudras—Kārkliņas vadībā. Par Maija karalieni izraudzīja Skaidrīti Loju, bet par karali Pēteri Vilku.

● Pēc Ģimenes dienas dievkalpojuma Kristus draudzes baznīcā 11. maijā notika svētdienas skolas audzēkņu organizēts Ģimenes dienas akts. Priekšnesumus bija sagatavojusi R. Pavasara.

BŠK

OŠAVA

● Tā sauktajā All Nation koncertā 24. maijā plkst. 8 vakarā Eastdale vidusskolas zālē ar priekšnesumiem aicinātas piedalīties visas etniskās grupas. Programmas latviešu daļā uzstāsies koklētāju ansamblis Auseklītis K. Staško vadībā un Diždancis no Toronto. Par latviešu tautu meitu pārstāvi piedalīsies aicināta DV Toronto nodaļas šāgada Maija karaliene Dace Začа.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

s skolas jaunieši

s vadītāju R. Zeltiņu, nodo- veltes — pamatskolas bei- iem brošūru par DV or- zāciju ar ierakstu, bet nazijas absolventiem ko- vairodziņu ar DV emblē- un iegravējuma plāksnīti. ešu kreditsabiedrības vār- veica R. Brāzma un diviem atskolas beidzējiem paziņo- iešķirto naudas balvu, jo sabiedrībā jau krāj naudu dus. Skolas saimi suminā ja saidu vienības vadītāja R. ma.

ti skola visiem skolēniem veltes par čaklumu un sek- pasniedza grāmatas, bet nieces Birutas Senkēvičas as balvu saņēma Alda Plū- n Roberts Kalniņš. Daudz skolēni saņēma arī no sa- vecākiem. Bez pateicības m nepalika arī skolotāji. olēnu priekšnesumi beidzās olas koŗa dziesmām K. Dek- vadībā. Akta nobeigumā bi- ielasts, rotaļas un dejas.

—ms

ZIŅAS

oronto latviešu kreditsa- bas 10 g. jubilejas sarīkoju- ikā notika arī Latviešu kre- iedrību apv-bas valdes sēde, ioties pr-dim A. Svennem, vietniekam K. Norvelim no ndas un „Latviešu banku āra" redaktoram P. Rasi- Galvenais pārrunu temats ar nākošā gada kalendāra nu, vienojoties paaugsti- dzsinējās sludinājumu ce- ai varētu segt iespiešanas mus.

atviešu baptistu draudzes es dienas dievkalpojumā aijā piedalījās arī viešņa elniece Zenta Vīķe no ASV. alpojumā dziedāja drau- koris diriģenta A. Purva va- un soliste Maiga Dežarde- et Ģimenes dienai veltītus us deklamēja Ivete Skud- Vilis Nams un Monvīds ers.

. Jāņa draudzes Ģimenes dievkalpojums, kuŗu 11. vadīja archibīskaps A. Lū- ja pulcinājis vairāk nekā aznīcēnu. Dievkalpojumā ja svētdienas skolas au- koris Ilzes Epneres va- Pēc dievkalpojuma notika enas skolas mācību gada uma akts ar audzēkņu nesumiem.

atviešu katoļu draudzes nā- ā valdē priekšsēža pienā- uzņēmies līdzšinējais V. ēvics; viņa vietnieks būs ks, kas izraudzīts arī par pilnvarnieku draudzes n palīdzības fondos, sek- A. Vucinš, kasieris J. Bu- n valdes locekļi A. Rēķis, s un A. Ikavnieks. Dāmu ejas priekšniece turpmāk Zepa, sekretāre D. Nied- imnieciības vadītāja V. padomniece jaunatnes šanas jautājumos M. et valdes locekles M. Ķiv- G. Sviļāne, F. Erca, O. E. Locāne un E. Ernstso-

viešu katoļu draudzes nā- dievkalpojums notiks 8. plkst. 12 dienā lietuviešu

ba „Jautrais ods" viena astāvēšanas balle notiks i plkst. 8 vakarā DV na- deju mūziku gādās igau- kapella.

ZIŅAS

a sagatavojusi R. Pava-

BSK

OŠAVA

uktajā All Nation koncer- ijā plkst. 8 vakarā East- sskolas zālē ar priekšne- icinātas piedalīties visas grupas. Programmas lat- ā uzstāsies koklētāju an- Auseklītis K. Staško vadī- ždancis no Toronto. Par autu meitu pārstāvi pie- icināta DV Toronto noda a Maija karaliene Dace

elnbaltās filmas šanai Toronto 174, Ont.

Zviedrijas DV atzimē...

(Pārnesums no 1. lpp.)

ziņas pilnā nostāja pret organizāciju, kuŗa izveidojusies Cēdelgemas gūstekņu nometnē. Zviedrijā bija tikai neliels latviešu karavīru skaits. Situācija bija grūta, bet 1949. gada 10. aprīlī Eskilstunā tomēr nodibinājās pirmā DV nodaļa, tā paša gada oktobrī arī Halstahamarā un Čēpingā, bet gadu vēlāk Stokholmā, Vesterosā un Norčēpingā, pēc tam arī Gēteborgā, Upsalā un Jenčēpingā. Izvērtējot aizvadīto gadu darbību, runātājs atzina, ka „izdzīvības gadi mūs nav attālinājuši no dzimtenes un tautas, tieši otrādi — arvien vairāk izjūtam Latvijas tuvumu; arī visus notikumus dzimtenē, atrazdamies vistuvāk Latvijai, Zviedrijas tautieši izjūt un pārdzīvo intensīvāk". Tas ir nozīmīgs dzinējspēks, kas liek ar vēl lielāku enerģiju un neatlaidību iestāties par latviešu tautas interesēm un tiesībām, ar to īstenojot DV organizācijas mērķus. Uz jautājumu, ko no mums šobrīd prasa mūsu tik daudz cietušā tauta, R. Šmitmanis atbildēja ar apustuļa Jāņa vārdiem: „Esi uzticīgs līdz nāvei, un es tev došu dzīvības vainagu!" Runātājs uzsvēra: „Uzticība ir viena no cilvēka cildenākajām īpašībām. Bez uzticības nav domājama patiesa mīlestība, īsta draudzība, krietns biedriskums, nedz paļāvība uz otru cilvēku. Uzticība ir brīva apsolīšanās nākotnei, apņemšanās izturēt līdz galam. Un uzticīgs var būt tikai tas, kas ir garīgi stiprs, morāli nobriedis. Uzticībā slēpjas viss cilvēciskais diženums. Tā ir vērtīga dāvana, kuŗu varam dot vai saņemt no citiem. Būdami uzticīgi savai tautai, būsim palikuši uzticīgi arī paši sev, bet to pametuši, būsim nodevuši tautu, tā paši sevi. Tādēļ būsim uzticīgi savai tēvu zemei, kuŗa ietver sevī ne tikai zaļos mežus, ziedošās pļavas, ezerus un kalnus, lejas un debess klāju virs mums, bet arī visu to, kas tur tautas radīts — latviešu kultūru un tradicijas, latvisko ziņu dzīvot. Visa tautas vēsture atspoguļojas šai telpā, kuŗu latviešu tautai norādījis pats Dievs. Tādēļ nav un nevar būt Viņa grība, lai latviešu tautu padzītu no tās zemes. Ja būsim uzticīgi savai tautai un tēvu zemei ne tikai vārdos, bet arī darbos, tad reiz atkal Latvijas ārēs brīvi pret debesīm celsies no sirds dziedātā lūgšana — Dievs, svētī Latviju!"

Svētku runu teica Zviedrijas DV valdes vicepriekšsēdis un informācijas nozares vadītājs Z. Dzelme, cita vidū norādīdams, ka šie svētki nekādā ziņā nav atskatīšanās uz kaut ko pabeigtu, ne arī tīksmināšanās par veiktajiem darbiem, bet, gluži tāpat kā latviešu arājs, kas, vagu līdz tīruma malai nodzinis, piestājas pie sava bēra, noglāsta tam galvu un atskatās uz nodzīto vagu, salīdzinot to ar vēl neaparto tīruma daļu, tā arī vanagu saime Zviedrijā tikai uz brīdi piestājusies, lai mestu skatienu atpakaļ un noteiktu nākotnē veicamo darbu un uzdevumus. Pieskaŗoties atsevišķo zemju darba iezīmēm, Z. Dzelme norādīja, ka Zviedrijas DV pieskaņojuši savu darbu vietējiem apstākļiem un latviešu skaitam. Ar prieku konstatēdams darbības vēršanos plašumā un jaunatnes nākšanu organizācijas rindās, runātājs arī uzsvēra, ka bez lepnuma, kuŗu katrs saimes loceklis šai brīdī var izjust pēc noietā ceļa posma, šai atceres brīdī visskaidrāk jāapzinās, ka vēl veicamā darba lauks šobrīd kļuvis vēl lielāks nekā agrāk, arī uzdevumi kļuvuši nozīmīgāki, prasot no visiem jaunu spēku, ticību un pārliecību. Pateikdamies visiem pašaizliedzīgajiem darba veicējiem, no kuŗiem daudzi aktīvā darbā atradušies visus 20 gadus, Z. Dzelme mēģināja analizēt DV saimes stipruma noslēpumu, saskatīdams to vienotajā kopībā, visiem apņēmīgi paliekot kopīgā gājiena ierindā. „Vai var iziet no ierindas, lai to kāds nepamanītu? Nekad, jo tūlīt kāds sauks: kas tur savu vietu atstājis!? Vai var ierindā stāvēt pussoli uz priekšu vai iepakaļ? Nē, jo arī to tūlīt pamanis un atkal sauks: kas rindu jauc!? Arī gājienā tas pats: ja esi tajā savu vietu ieņēmis, tad jāiet citiem līdz, kaut arī pārējo solis brīžiem liktos par garu vai par īsu. Nevari tikt līdz, sauc blakus gājējs: izturi! Ja sāc grīļoties, draugu rokas tevi atbalsta un tur, kamēr esi spēku atguvis. Tieši tāpat ir ar DV organizācijas ierindu! Arī tajā jāiet citiem līdz, kaut arī dažreiz viens otrs uzdevums liekas par lielu un smagu, bet apziņa, ka citi draugi to veic, dod atkal jaunu spēku." Pielīdzinādams trim- du lielam purvam, kam pāri tiek vienīgi tie, kas prot atrast pareizās takas un sekot jau iemītajām pēdām, runātājs atzina, ka šādi pēdu ieminēji un atstājēji visu laiku bijuši Daugavas vanagi. Viņu pēdu tecējums palaikam bijis un būs līkumains, akačus un aizsprostus apejot, taču virziens vienmēr bijis un paliks tikai viens — uz otru purva malu, uz dzimtenes krastu, uz tēvu mājām brīvās Latvijas ārēs!

Sveicinādams DV Eskilstunas nodaļu un svētku viesus no ierasties aizkavētā Zviedrijas DV zemes valdes pr-sēža K. Lobes, Z. Dzelme izteica pateicību daudzajiem labvēļiem Zviedrijas latviešu vidū, kas visus trimdas gadus sekmējuši un atbalstījuši DV darbu gan materiāli, gan arī morāli. „Dažāds ir mūsu labvēļu devums, bet ne jau tas katru reizi ir galvenais, daudz svarīgāka ir viņu piedalīšanās kopīgā darbā un dāvātā uzticība," uzsvēra Z. Dzelme, pēc tam pateikdamies R. Šmitmanim, kas ne tikai visaktīvāk iestājies un panācis DV organizācijas nodibināšanu arī Zviedrijā, bet ar savu pašaizliedzību un degsmi visus pastāvēšanas gadus piedalījies tās izveidošanā un vadīšanā. Runas nobeigumā Z. Dzelme aicināja sākt dzīt nākošo darba vagu, ar dedzību un pašaizliedzību aizraujot arī citus, tad pats Dievs mums stāvēs blakus. „Mūsu vaga būs taisna, un tās augļi nesīs svētību kā mums pašiem, tā mūsu tautas brāļiem un māsām jūras otrā krastā!"

Pēc kopīgi nodziedātās DV dziesmas svētku akta turpinājumā Gundega Liede no Vermlandes nodejoja trīs dejas — „Saulīt tecēj' tecēdama", „Vermlandes deju" un „Protesta deju", kuŗām choreografiju bija devušas Erna un Gundega Liedes. Jaunā dejotāja plašākas publikas priekšā stājās pirmo reizi, ar savu sniegumu izpelnoties atzinību un ilgus aplausus. Jaunā latviešu apdāvinātā pianiste Liliāna Bite savukārt ar labu izjūtu un tehnisku gatavību nospēlēja divus Šopēna darbus, saņemot ne mazākus sumināj umus. Aija Cīrule nodeklamēja A. Balodes veltījumu Daugavas Vanagiem, bet Kristīne Dziļuma, tagad visiem jau labi pazīstamā teātŗa māksliniece, noskandēja P. Kalvas „Jāņu nakts balādi" un fragmentus no Raiņa „Uguns un nakts". Aktu pabeidza Modris Gross ar V. Krāslavieša dzejoli „Kokteilis ar laika degli".

Mājastēva ierosinājumā akta dalībnieki vienojās nosūtīt apsveikuma telegrammu Zviedrijas DV valdes pr-sēdim plkv. K. Lobem, izteicot sašutumu par tiem apvainojumiem, kuŗus pret pulkvedi vērsuši gan Latvijas okupanti, gan zviedru prese, apliecinot gribu dalīties ar pulkvedi viņa pārdzīvojumos.

Rakstveidā DV Eskilstunas nodaļu un reizē ar to visu Zviedrijas DV saimi 20 gadu darbības atcerē bija sveikusi Anglijas DVF saime, Zviedrijas latviešu centrālās padomes un Latviešu palīdzības komitejas pr-sēdis A. Padēls, Latviešu nacionālā fonda pr-sēdis A. Ūdris un ģenerālsekretārs A. Eglītis, pulkveži K. Lobe, V. Ginters un A. Plensners, laikraksta „Latvija" Zviedrijas redaktors J. Rudzītis, bijušais ilggadējais Zviedrijas DV goda tiesas pr-sēdis K. Ozoliņš un visas Zviedrijas DV nodaļas.

Sarīkojuma nobeigumā tālie un tuvie viesi vēl pakavējās pie svētku galda pārrunās, dziesmās un dejās. Gaumīgu dekorējumu visām telpām bija devis Nikolajs Zirnis un Bruno Olsens, bet loteriju izkārtojis S. Ojechnovičs.

I. N.

NJUORKAS LATVIEŠU SKOLĒNI „MAIJĀ UN PAIJĀ"

Augšā: Paija lugas beigās dabū savu princi — lupatu lelli; no kreisās Kvēla (Māra Krēsliņa) un Paija (Nora Zālīte). — Apakšā: Tēvs sagaida Maiju (Ilzi Krūmiņu) atgriežamies mājās.

Foto: J. Risbergs

500 dol. stipendija latviešu valodas kursiem

Kā jau ziņots, laikā no 23. jūnija līdz 1. augustam arī šogad Rietumičigenas universitātē Kalamazū notiks divi 6 nedēļu ilgi latviešu valodas kursi, gan arī vēl šogad bez akadēmiskās ieskaites (credits), kāda principā tomēr jau apsolīta nākošajam gadam. Kursu vadītājs prof. J. Lelis šai sakarā uzsvēris, ka ļoti vēlētos kursos redzēt korporāciju stipendiātus, jo ievērojams kāds ļoti nozīmīgs fakts: jaunietis, kas izšķīries šajos kursos piedalīties, tajos iegulda ne tikai entuziasmu un laiku, bet praktiski noziedo arī visas vasaras darbu — peļņu un ietaupījumus, kuŗi domāti studijām rudenī. Tādēļ būtu labi, ja korporācijas, to ievērojot, varētu dot saviem stipendiātiem kaut ko arī iztikai 6 kursu nedēļām, ne tikai dalības naudas samaksai.

Šai sakarā Vašingtonas korporāciju konvents nolēmis izmaksāt 500 dol. stipendiju šiem kursiem Rietummičigenas universitātē, uz kuru var kandidēt Vašingtonā, Baltimorā un apkārtnē dzīvojošie studenti un latviešu valodas skolotāji. Ar šo lēmumu stipendijas pieškīrēji cer ierosināt citas organizācijas uz līdzīgu rīcību, lai šie gandrīz jau pilnīgi „akreditētie" latviešu valodas un literātūras kursi amerikāņu universitātē uzplauktu par mūsu kultūras veicināšanas un saglabāšanas centru. Šai sakarā nepieciešams radīt stipendijas, kuŗas būtu salīdzināmas ar jebkuŗu akadēmiskā darba atbalstu ASV mērogā.

Stipendija pieprasāma Vašingtonas korporāciju konventa stipendijas komisijas locekļiem A. Brantam, P. Bolšaitim, A. Jordānam, Z. Lēvenšteinam un J. Tērautam.

P. B.

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

BOSTONA

Arch. A. Manguļa mājā (110 Johnson Rd., Winchester) 1. jūnijā notiks Masačuzetas pavalsts republikāņu partijas nacionālītāšu pārstāvju sanāksme, kuŗā piedalīsies arī gubernātors Sārdžents (Sargent), pavalsts senātori un lokālie kongresa locekļi. A. Mangulis, kas ir Amerikāņu republikāņu nacionālās padomes priekšsēdis, norāda, ka sanāksmes mērķis ir no jauna pacelt apspiesto tautu jautājumu, īpašu vērību veltījot Baltijas valstīm. A. Mangulis piedalījās arī Amerikas latviešu republikāņu apvienības delegācijā Vašingtonā, par kuŗas vizītēm izsakās: „Līdz šim mēs tikai rakstījām, bet tagad mūs grib arī redzēt un uzklausīt." Viņš politisko darbību uzsāka pirms 8 gadiem. Latviešu republikāņu apvienības Masačuzetas komitejas priekšsēdis ir A. Mangulis, vicepriekšsēži ir adv. A. Grots un arch. V. Vītols, sekretāri S. Mangule un A. Žīgurs un kasiere Kaira Paegle.

O. A.

BAFALO

Ieinteresēto tautiešu sanāksmē 20. aprīlī nodibināta DV kopa Bafalo, par kuŗas priekšsēdi izraudzīts inž. Rūdolfs Blāķis. Kopas darbības atklāšanas sarīkojums notiks 1. jūnijā plkst. 3 pēcpusdienā Internacionālā institūta telpās (2960 Delaware Ave.), kuŗā aicināti piedalīties visi pilsētā un apkārtnē dzīvojošie latvieši, kas ieinteresēti DV organizācijas darbā un dzīvē. Piedalīšanos šai sarīkojumā apsolījis Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis un DV centrālās valdes vicepriekšsēdis V. Hāzners, tāpat gaida ierodamies Kanadas DV valdes pārstāvjus. Liekas, ka ar DV kopas nodibināšanos Bafalo latviešu sabiedriskā dzīve kļūs atkal rosīgāka, jo pēdējā laikā bija izjūtams pagurums un aktīvitātes apsikums.

E. Alka

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu biedrības koris, kuŗu diriģē J. Ūdris, 10. maijā bija rīkojis savu gadskārtējo koncertu. Labi disciplinētais koris 60 dziedātāju sastāvā programmā bija uzņēmis 14 dziesmu, no tām 7 bija oriģinālkompozicijas, bet pārējās tautas dziesmas. Apmeklētāji programmu uzņēma ar sirsnīgiem suminājumiem, korim nekopojoties ar atkārtojumiem un piedevām, bet diriģents saņēma skaistu ziedu velti.

Kolonijas tautieši 11. maijā pulcējās savu draudžu Ģimenes dienas dievkalpojumos. Sevišķi iespaidīgs tas bija Apvienotās draudzes dievnamā, kur altāris sliga baltos ziedos. „Kas šai dienā ienāk mūsu dievnamā un redz šos skaistos ziedus altārī un dziesmu lapiņas gleznojumā, varētu šos Ģimenes svētkus saukt par ziedošo dienu," iesāka savu svētrunu draudzes māc. I. Gaide. Dievkalpojumā dziedāja svētdienas skolas koris Z. Tērauda vadībā. Vēlāk baznīcēni pulcējās pie dāmu komitejas klātajiem galdiem, kur draudzes prieks un mācītājs sniedza ziņojumus par darbību. Ar ziediem un laba vēlējumiem suminātja veco ļaudis un daudzbērnu ģimenes. Svētdienas skolas bērni uzstājās ar deklamācijām, rotaļām un dejām. — Mārtiņa Lutera draudzē dievkalpojumu vadīja māc. K. Briedis, to kuplināja svētdienas skolas koris L. Ūdres vadībā. Pēc dievkalpojuma visi aizvadīja dažas jaukas stundas pārrunās pie dāmu komitejas klātajiem galdiem. — Miera draudze reizē ar Ģimenes dienu atzīmēja sava mācītāja Kārļa Sautiņa 65 mūža gadus. Svētrunu teica Apvienotās draudzes mācītājs I. Gaide, pieņemot pie dievgalda māc. K. Sautiņa ģimeni. Baznīcas sarīkojumu telpās dāmu komiteja bija izkārtojusi jubilāra godināšanu. Bija daudz ziedu, dāvanu un laba vēlējumu. — Baptistu draudzē dievkalpojumu vadīja māc. A. Meija, svētrunā uzsvērdams ģimenes nozīmi draudzes un tautas dzīvē. Dievkalpojumu ar 3 dziesmām kuplināja baritons T. Barbīns. Vēlāk baznīcas sarīkojumu zālē notika Ģimenes dienas akts, kuŗā māc. I. Gaide runāja par jaunatnes problēmām, bet dziedāja bass Dr. V. Ūsis.

DV apvienība Klīvlendā nodibinājusi pirms gada traģiskā nāvē mirušā ilggadējā valdes locekļa Kārļa Čečera pieminas fondu, kuŗa vadību uzņēmies J. Zariņš. Valde aicina iemaksāt šai fondā ziedojumus, tos nododot vai piesūtot pa pastu J. Zariņam —13452 Merl Ave., Cleveland, Ohio 44107.

J. E.

GRAND RAPIDI

Latviešu skolu padomes organizētais Dr. Z. Zadvinska priekšlasījums „Organu transplantācijas problēmas cilvēkos" Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes sabiedriskajās telpās bija labi apmeklēts. To atklāja skolu padomes pr-de Anita Felkere. Kā mazu atzinību referentam pasniedza Irmas Grebzdes grāmatu „Sērmūkāju pagasta ļaudis". Pēc jautājumiem referentam un vispārējām pārrunām apmeklētājus padenāja ar kafiju un cepumiem.

V. Z.

MINEAPOLE

Mineapoles-St. Paulas latviešu ev. lut. draudzes svētdienas skola uzveda F. Jansona bērnu lugu „Brīniškīgās zāles" režisores Irēnes Rudzītes iestudējumā. Jau daudzus gadus šie bērnu uzvedumi iepriecina apmeklētājus ar skatuves iekārtojuma un kostīmu krāšņumu, bet vēl vairāk ar mazo tēlotāju aizrautīgo spēli. Skatuves ietērpu šoreiz bija devis gleznotājs Arvīds Drone ar palīgiem Vili Rutki un Aivaru Stumbri. Pēc izrādes Ingrida Cāzere un Rolands Rudzītis spēlēja klavieŗu solo. Bija arī skolas labvēļu ziedoto grāmatu izloze. Sarīkojums deva 710 dol. atlikumu, kuŗu izlietos svētdienas skolas darba uzlabošanai un bērnu un jauniešu materiālai atbalstīšanai, lai tie varētu piedalīties Gaŗezera nometnē un vasaras vidusskolā.

H. K.

Vai Bostonā vajadzigs kultūras centrs?

BOSTONIEŠI 4 STUNDAS DEBATĒ PAR AKTUĀLIEM JAUTĀJUMIEM

Ap 30 interesentu, galvenokārt saimnieciskā un kultūras lauka darbinieki, 27. aprīlī pulcējās AL TS mazajā namā, lai atklātās diskusijās noskaidrotu problēmas un tautiešu domas par plānotā kultūras centra īstenošanu Bostonā. Ar šo ideju jau pirms diviem gadiem klajā nāca ALTS pr-ks L. Reiters, bet sabiedrība šī centra radīšanai pirms gada reģistrēta Masačuzetas pavalstī. Kultūras centrs sola peļņu paju iegādātājiem un atbalstu latviešu kultūras dzīvei, īpaši latviešu skolai. Jau izgatavotas divas brošūriņas, kuŗas izsūtītas tautiešiem, un ieņemti 8000 dol. Izveidota arī jau īpaša arhitektu plānošanas daļa, kuŗa apzinās pārdodamos īpašumus un to vērtību. Pirkšanas gadījumā centrā varētu iesaistīt arī dažus amerikāņu pasākumus, kā skolu, kuŗsu u.t.l. Tādēļ kultūras centrs būtu radāms nevis vietā, kur tas izdevīgs latviešu sabiedrībai, bet gan tur, kur tas tikpat izdevīgs arī amerikāņiem. Daudzās pilsētas dalās nav, kas nomā zāles, kā, piemēram, ir ar DV namu, kuŗa divas sarīkojumu zāles gandrīz vienmēr palikušas neizmantotas, jo amerikāņi par tām nav ieinteresējas. Pašreiz kultūras centra iecere it kā uzsēdusies uz sēkļi, bet paju īpašnieki vēlas, lai ieju īstenotu iespējami ātri, pasākumā iesaistot visu Bostonas latviešu sabiedrību, kuŗa var lepoties ar 4 baznīcām. Jautājums būtu viegli atrisināms, ja arī Bostonā nebūtu nekāmadas parādības, kuŗas smacē visas ASV pilsētas — nēģeŗu nemiņi. Šis fakts mulsina latviešus, jo neviens skaidri nezina, kur namu celt vai pirkt.

Sanāksmi atklāja un diskusijas vadīja Albins Banga, bet pārrunu paneli bija kultūras centra sabiedrības pr-ks L. Reiters, pārošanas komitejas loceklis arch. V. Vītols, skolu darbinieks A. Liepkalns un māc. J. Cālītis. Diskusiju ievadījumā L. Reiters vispirms paskaidroja, ka kopīga nama ideja Bostonā jau ir ap 12 gadu veca un par namiem pašreiz spriež visās latviešu kolonijās. Tā viens no otra kaut ko mācās un meklē labākās iespējas, kā atrisināt savas kolonijas vajadzības. Līdz šim darbojoties ALTS un DV apvienībai, kuŗām savi nami, valdēm bija vairāk jādomā par cauriem jumtiem un valdes locekļiem jāveic sētnieku pienākumi, bet tagad pienācis laiks, kad tā vairs nevar tālāk iet. „Mums jātiek pie nama, kas ne tikai atmaksātos, bet dotu peļņu, ar kuŗu atbalstīt mūsu kultūras pasākumus," uzsvēra L. Reiters. „Mums jāvieno sabiedrība un jādomā par jauno paaudzi!"

Māc. J. Cālītis deva pirmos dzēlienus izplatītajām brošūrām. Vai projektētais nams attaisnos nākotnes ieceres? Jau tagad arvien vairāk samazinās rosība. Vai ir pareizi namu atestēt par latviešu kultūras pieminekli Bostonā? Vai nams domāts šai paaudzei? Pašreiz tas liekas ļoti nepieciešams, bet kā būs turpmāk? Šie māc. J. Cālīša skartie jautājumi izsauca dzīvas debates, kuŗās bez paneļa dalībniekiem no publikas piedalījās arī J. Bebris, A. Ezeriņš, V. Bērziņš u.c.

Piedzīvojušais skolu darbinieks A. Liepkalns izteicās: „Jaunatne nenāks arī uz jaunām telpām. Nams gan būs apmierinājums mums pašiem, bet nedos nekā rītdienai. Bet mums jāgādā, lai jaunatne būtu ar mums." A. Liepkalns ieteica labāk celt skolas namu, kas tad pats no sevis pārvērstos kultūras centrā, jo jaunatne tur mūs vienos.

V. Vītols norādīja, ka jaunā kultūras centra sabiedrība ir pasākums, kas vēlas pašreiz visai saskaldīto sabiedrību atkal apvienot. Tas ir dzīvības jautājums latvietības turpmākai saglabāšanai. Nama celšana vai pirkšana prasīs no sabiedrības piepūli, bet atjaunos latviskos spēkus, radīsies jauni blakus produkti, ģimenēs būs jaunas domas un jaunas pārrunas. Kultūras centram nebūs uzdevums audzināt latviešu jaunatni vai veidot latviešu kultūras dzīvi, jo par to gādās citas organizācijas, bet kultūras centrs gādās, lai būtu kopīgs latviešu nams.

Viskritiskāk un pesimistiskāk noskaņots par plānu bija pensionētais skolotājs A. Ezeriņš. Strikti pret kultūras centra ideju tomēr neviens neizteicās, daļa debatētāju tikai domāja, ka apzinātajām 700 ģimenēm nebūs pa spēkam šo ieceri īstenot, kaut Bostonas latvieši jau kopš gadiem ilgojas pēc kopīga nama, kuŗā visi kopīgi varētu sagaidīt jauno gadu, dedzināt populārās skolu eglītes un noskatīties teātŗa izrādes.

Daudz pārrunu bija arī par jautājumu, kuŗā vietā nams būtu iegādājams. Vairums runātāju (Bērziņš, Stankēvičs, Dulevskis, Bebris, Žīgurs) ieteica Bruklainas, Vestroksberijas, Dedamas un Roslindēlas rajonu, bet noraidīja tik fantastisku domu, ka būtu pētījamas iespējas Belmontā, kaut zeme tur lēta. Daudzi norādīja, ka tādā gadījumā latviešu kultūras dzīvei „būtu beigas", jo turp neviens nebraukšot. O. Akmentiņš izteicās: „Mēs meklējām laimi tālumā, bet, varbūt, tā atrodas tepat uz ALTS zemesgabala? Kā būtu, ja ALTS namu paplašinātu līdz ielai, ar ko klāt nāktu vēl daudz telpu? Vai šis nams, pārejot kultūras centra rīcībā, nevarētu attaisnot tautiešu ieceres? Mums blakus esošais Franklina parks arvien būs 'sanitārā josla' ar krāsainajiem, kuŗi dzīvo parka otrā pusē." Lietpratēju pārstāvis V. Vītols šādu iespēju tomēr apšaubīja, jo pilsētas valdei esot izstrādāti plāni par to, kur dzīvos baltie un kur krāsainie, bet ALTS pagaidām atrodas „nezināmā situācijā": esot ļoti iespējams, ka tā rajonu reiz apdzīvos melnie.

Ne mazāk dzīvas debates izraisīja arī jautājums, kādam iecerētajam namam vajadzētu būt. Māc. J. Cālītis aicināja: „Liksim pie malas celsmīgus vārdus. Dosim konkrētu projektu, tad radīsies atsaucība." Dulevskis norādīja, ka kultūras centra domu pagaidām atbalstījušas tikai 50 personas, un šis fakts jāievēro, bet kāds cits atsaucās, ka mēs mīlam vairāk runāt nekā darīt, kas arī ir fakts, it sevišķi attieksmē uz dažādiem projektiem. Vārdu dueli izcīnīja arī aktieris J. Pūpis un būvuzņēmējs F. Hervarts, it kā simbolizējot iecerētā kultūrālo centra dzīvējās sejas — kultūrālo un saimniecisko. V. Bērziņš atkārtoti izteica šaubas, vai tāds nams, kāds tas aprakstīts izsūtītajās brošūrās — „burvīgs sapnis", ir pa spēkam latviešu sabiedrībai. Skautu vadītājs I. Oga patētiski uzsvēra, ka Bostonā ir latviešu jaunatne, bet vecā paaudze to it kā neredz. A. Liepkalns atbildei norādīja uz tiem „jauniešiem", kas beiguši koledžas un tagad saņem labas algas, jautājot: „Kur viņi ir?" Uz šo jautājumu neviens nevarēja atbildēt...

Kad ceturtā debašu stunda tuvojās beigām, publikā atskanēja Raiņa citāts: „Runas ir gaŗas, darbs ir īss!" Prof. Gabliks mudināja: „ALTS un DV lai dzen uz priekšu kultūras centra kuģi. Abas šīs organizācijas ir pasākuma kodols, un abām ir iekrāta nauda to īpašumos!" L. Reiters, kas debašu laikā bija dzirdējis daudz dažādu ieskatu un kritikas, bet maz konkrētu priekšlikumu un mudinājumu, gala vārdā atzina: „Visa pamatā ir tikai griba. Kultūras centrā katrs var ielikt savu enerģiju, savas vēlmes, katrs var piedalīties tā veidošanā un vietas izraudzīšanā. Es ticu, ka darbs, kuŗu esam uzsākuši, mūs vienos."

Osvalds Akmentiņš

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMA
BRĪDIS AR DIEVU
kasru svētdienu, no pl. 10,30—11
Ajax CHOO raidītājs (vilnis 1390)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-8827, 209 Balmoral Avenue Toronto 7.

25. maijā, plkst. 2 pēcpusdienā Vasarsvētku dievkalpojums ar draudzes koŗa koncertu. Pie ērģelēm — komponists Imants Sakss.

Jūnijā dievkalpojumi notiks ik svētdienu plkst. 11 rītā (15. jūnijā dievkalpojums būs veltīts Aizvesto piemiņai).

Jūlijā un augustā dievkalpojumi katru svētdienu notiks Saulainē — plkst. 10.30 rītā, un dievnamā — plkst. 6 vakarā.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3881, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1568, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

25. maijā, plkst. 11 Vasarsvētku dievkalpojums ar jauniešu iesvēti. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 921 Danforth Ave.

BRAMPTONĀ

25. maijā, plkst. 1.30 pēcp. Vasarsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma stunda jauniešu grupai.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

25. maijā, plkst. 5 p.p. Vasarsvētku dievkalpojums. Piedalās draudzes koris dir. A. Kārkliņas vadībā; pēc dievkalpojuma baznīcas telpās draudzes vakars, kurā dziedās koris, jaunatnes ansambļi — „Rota" meiteņu kvintets un „Dzintars". „Groziņi" ņemami līdz.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

25. maijā, pl. 1.30 pēcp. Vasarsvētku dienas dievkalpojums, dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

22. jūnijā, pl. 2 pēcp. jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu; dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALĀ

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

25. maijā, plkst. 11 no rīta Vasarsvētku dievkalpojums Tērvetē.

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-8894.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

25. maijā, plkst. 1.30 p. p. Vasarsvētku dievkalpojums ar Svētdienas skolas darba nobeigums

Jauniešiem, kas vēlas iesvētīties 1970. gada pavasarī, iesvētību mācībai jāpieteicas līdz š. g. 25. maijam.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 783-8906. Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 460 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VESTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Miķelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont. jaunatne.

TORONTO BAPTISTU

Draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCAS

NJUORKA

ČIKAGA

Latvijas ev. lut. baznīcas Svētās Pāvila draudze — 18 W. 641 Forest Preserve Drive Wood Dale, Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Rd.).

Mācītājs Māris Ķirsons — 805 DesPlaines Ave, Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3847.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Cīņas draudze 5915 W. Ferdinand St

25. maijā, pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu un jauniešu iesvēti. Dziedās korisE. Strautmaņa vadībā. Māc. A. Rautenšilds.

AURORĀ (Ill.)

Cīņas ev. lut. dr. 25. maijā, pl. 3 pēcp. dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

25. maijā, plkst. 10 Vasarsvētku dievkalpojums. Dziesmu grāmatas.

29. maijā, plkst. 2 Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā ģenerālkonferences atklāšana. Pl. 8. vakarā LELDAA's Ģenerālkonferences bikts dievkalpojums ar dievgaldu. Svētrunu teiks prāv. V. Sēfers no Montrealas. Piedalās arī citi mācītāji. Grēksūdze — archibīskaps A. Lūsis. Soliste A. Kalniņa, Ērģelniece N. Mičule.

1. jūnijā, plkst. 10 Trīsvienības svētku dievkalpojums. Svētrunu teiks archibīskaps A. Lūsis. Piedalās arī citi konferences dalībnieki-mācītāji.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1896 Pauline Blvd.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefons: baznīcā un grāmatnīcā 532—1709, mācītāja mājā 538—7647.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 62 Mozart St., Jamaica Plain, Mass. 02130, telef. 522—9810.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDZELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2458 Griffin Ave. L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59408, māc. E. Caune, tālr. PO9-8879.

25. maijā, plkst. 11 Vasaras svētki. Māc. E. Caune. Pēc tam draudzes padomes sēde.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... **abonementa uzsākšanai pagarināšanai.**
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

Antiņš zelta zirgā droši dodas kalnup...

(Turpinums no 2. lpp.)

nētajiem valdes kandidātiem, tad valde domā, ka arī pārējām personām nav iebildumu, un RAPK valde darbosies šādā sastāvā: priekšsēdis prof. K. Dzelzītis, priekšsēža vietnieks K. Pētersons, sekretāre H. Radziņa un A. Cirule, kasieris U. Grava un G. Cimbulis. Protokolu parakstījuši K. Priedītis un A. Cirule. Tiešām grūti saprast, kuŗš no šiem locekļiem būtu tikai kooptēts. Kooptēti ir vai nu visi, vai arī neviens.

Varētu gadīties, ka žurnālisti sajaukuši faktus, bet sēžu protokoli — tam taču jātic! — rāda sēdes gaitu, it sevišķi, ja tos parakstījuši visi sēdes dalībnieki. Par RAPK 12. aprīļa valdes sēdi Ņujorkā, par kuŗu manos abos rakstos esot sarakstīts tik daudz nepatiesību, protokolā lasāms (precizitātes labā sniedzu izrakstus no protokola ar visām valodas kļūdām un izteiksmes negludumiem):

„U. Gravas jautājumam, vai un kad valdes locekļi informēti par sarunu rezultātiem ar Kastaņolas pilsētas valdi, priekšsēdis neatbild."

„H. Radziņa piebilst, ka piemineklja jautājumā vēlams sazināties ne vien ar valdi, bet visu RAPK, ja iespējams, pat ar ziedotājiem."

„Priekšsēdis atkārtoti pasvītro, ka ceļams dižs piemineklis. Vēl priekšsēdis informē, ka nav sadarbības ar pašreizējo valdi un neiespējami sadarboties ar K. Pētersonu. Tamdēļ izziņojis jaunas vēlēšanas un izsūtījis vēlēšanu zīmes."

„Priekšsēdis ziņo, ka R. Hiršs apsolījis ziedot Raiņa pieminekļim vēl 2000 dol., ja pati RAPK pusgada laikā vēl savāktu otrus 2000 dol."

„U. Grava jautā par RAPK statūtiem. Priekšsēdis apgalvo, ka tādi ir, bet četri no pieciem dibinātājiem, atskaitot priekšsēdi, par tiem nekā nezina."

„K. Pētersons nolasa savu ziņojumu. Kasieris G. Cimbulis nolasa kases pārskatu un piebilst, ka priekšsēdis nav ar kasieri norēķinājies, un faktiski ir divas kases: vienu pārzina kasieris un otru priekšsēdis K. Dzelzītis."

---

1. jūnijā, plkst. 11 Trīsvienības svētki. Māc. E. Caune. Pēc tam Dr. G. Maculāna referāts: LSD problēma.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 915 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

29. maijā, pl. 8 vakarā Latviešu namā Pārdomu vakars par tematu „Jēzus Kristus vakar, šodien tas pats", māc. R. Ekšteins; dziedās baritons P. Geistauts.

31. maijā — plkst. 6 vak. TLTA ģimnazijas 13. izlaiduma akts Latviešu namā.

7./8. jūnijā — Jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē.

27. septembrī — Latviešu nama 5 gadu jubilejas sarīkojums ar koncertu un balli.

KICENERA

31. maijā — pl. 7 vak. DV nodaļas vanadžu kopas rīkotais vīru koŗa Viesturs koncerts un Ceriņu balle ar karalienes vēlēšanām Hungarian Home Club telpās pie Voterlū - Velingtonas lidlauka. Spēlēs Zakuļa kapella.

SV. KATRĪNAS

14. jūnijā — pl. 3 p.p. Tradicionālās zušu makšķerēšanas sacīkstes rīko Sv. Katrīnes mednieku un makšķernieku klubs, ar spininga mešanas sacīkstēm Niagaras upē. Sapulcēšanās parastā vietā pie Niagaras upes publiskajā parkā. Beigas plkst. 12 naktī.

NIAGARA

26. un 27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas.

OTAVA

24. maijā — plkst. 7.30 vakarā Royal Canadian Legion zālē, Trafalgare House, 110 Argyle Ave. Daugavas Vanagi rīko Tulpju balli ar mūzikāli-vokālā ansambļa „Ceļinieki" priekšnesumiem.

„Revīzijas komisijas priekšsēdis N. Trepša ziņo par izdarīto kases revīziju, ka tā atrasta kārtībā, bet nav visu norēķinu par izdevumiem."

„Priekšsēdis K. Dzelzītis izziņojis jaunas valdes vēlēšanas, vienpersoniģi sastādījis valdes un revīzijas komisijas locekļu kandidātu sarakstu, kaut gan valdes sēdēs par jaunām vēlēšanām nav runāts. Izsūtījis apmēram 45 vēlēšanu zīmes, saņemtas atpakaļ 27. (Piezīme: valdes locekļi gan saņēma aicinājumu ierasties uz valdes sēdi, bet tiem nebija piesūtītas balsošanas zīmes!)"

„K. Pētersons jautā nosaukt tos RAPK locekļus, kam piesūtītas balsošanas zīmītes. Priekšsēdis nevar nosaukt. Vēl K. Pētersons jautā, kamdēļ pats priekšsēdis nedemisionējis, bet lika demisionēt valdei."

„Visi ir par valdes pārvēlēšanu un pieņem U. Gravas ierosinājumu: sastādīt jaunu valdes un revīzijas komitejas kandidātu sarakstu, kuŗā kandidētu visi vecie valdes un revīzijas komitejas locekļi un tie, ko ieteiktu priekšsēdis. Reizē izdarīt aptauju par pašu pieminekli: a) celt dižu pie Sant Michel parka vai b) samazinātu pie Garten am See."

„K. Pētersons ierosina izraudzīt vēlēšanu komisiju un tai proponē šādas personas: bij. senātoru Rumpēteri, rakstnieku N. Kalniņu un Braunfeldi. Ierosinājumu pieņem. Vēlēs aizklāti."

„Valde akceptē ceļa izdevumu samaksu mākslinieka Plātem uz Kastaņolu, lai tas dabā iepazītos ar iespējamo pieminekļa atrašanās vietu un dotu savu atsauksmi.

„H. Tichovskis jautā, ko darīt ar vēstulēm, kas saņemtas sakarā ar izsludinātām vēlēšanām. Lēmums — vēstules iznīcināmas."

„Jautājums, ko darīt, ja Raiņa un Aspazijas fonds ko dara. K. Pētersons ierosina nosūtīt vēstuli uz Kastaņolu, ko parakstītu priekšsēdis un tie locekļi, kas sūtījuši vēstules uz Kastaņolu (priekšsēža vietnieks un sekretāre). Sēdes beigas plkst. 12.45 naktī".

Šo protokolu parakstījuši K. Dzelzītis, K. Pētersons, G. Cimbulis, H. Radziņa, A. Millere, U. Grava un A. Cīrule. Vai žurnālistam nebūtu jātic visu sēdes dalībnieku parakstīta protokola saturam? Ja šai protokolē ir aplamības (protokola fakti minēti manos rakstos, kuŗus K. Dzelzītis apzīmē par „pilniem nepatiesību"), tad jābrīnās, kādēļ prof. K. Dzelzītis šo protokolu parakstījis. Ar savu parakstu viņš taču apliecinājis protokola satura pareizumu!

K. Dzelzītis 28. aprīļa vēstulē K. Pētersonam ziņojis, ka valdes sēde viņam izmaksājusi turpat 200 dol., bet vēlēšanas gandrīz 150 dol. Šai vēstulē arī teikts: „Es runāju ar draugiem Čikagā pa tālruni. Viņi ir ar mieru visu agrāko valdi kooptēt pilnā sastāvā un pacelt skaitu uz 12, vēlāk arī ievēlēt visus divpadsmit."

Vai ar to jāsaprot, ka priekšsēdis K. Dzelzītis uzskata, ka ievēlēta jauna valde Čikagā un vecā būtu tikai kooptējama? Pēc pēdējā protokola liekas, ka vecā valde darbojas un vēlēšanas notiks nākotnē. Minētajā vēstulē arī ieteikts, ka K. Dzelzītim un K. Pētersonam vajadzētu katram nākt ar savu sarakstu un savām deklarācijām, ja paliktu pie otrām vēlēšanām.

Nekur netika ziņots, cik naudas savākts. Pēc kasiera ziņojuma kasē ir 5769 dol., bet, pēc revīzijas komisijas ziņojuma, priekšsēdis nav norēķinājies par izlietotajiem vai viņa rīcībā esošajiem līdzekļiem.

Vēstuļu, norakstu un tulkojumu no vācu un itāliešu valodas ir krietni vairāk, bet nav še ne vietas, ne vajadzības pie tiem visiem pakavēties. Ir tikai jānožēlo, ka pieminekļa celšana ievirzījusies tik slidenā leduskalna ceļā, ka Antiņam vēl nav izdevies uzjāt kalna galā.

Viktors Irbe

☆

Viss „labākajā kārtībā"

Aprakstot latviešu dzīves notikumus, žurnālists dažreiz var atrasties visai neparastā situācijā. Jānovērtē kādas organizācijas darbība vai sabiedrisku darbinieku veikums, bet reizē jāpārdomā, vai „latviešu lietas labā" nebūtu kaut kas jānoklusē un laikrakstā tik jāraksta, ka viss labākajā kārtībā, tēlojot nākotni visrožainājās krāsās. Nav noslēpums, ka daļa mūsu pašreizējo sabiedrisko darbinieku mēdz daudz runāt par lieliem uzdevumiem, bet darbu izvērtējums jāatliek uz nenoteiktu (lai neteiktu mūžīgu) laiku. Plānu ir daudz, bet nevar paveikt vai arī pietrūkst enerģijas, lai pie to paveikšanas ķertos.

Nepateicīgs temats izrādījusies Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas darbība. Redakcijām ienākuši vairāki raksti, kuŗos tiūgts nepublicēt ziņojumus par šīs komitejas darbību, ja uz tiem nav vairāku valdes locekļu parakstu... Lai būtu vairāk skaidrības, preses pārstāvji saņēma RAPK valdes aicinājumu piedalīties 12. aprīļa valdes sēdē Ņujorkā. Tomēr vēlāk izrādījās, ka pr-dis K. Dzelzītis par to nebija informējis, tādēļ tās pārsteigts, ka ieradušies arī trīs preses pārstāvji.

Apmēram trīs stundas šiem preses pārstāvjiem bija jānoklausās pārrunās, kuŗas mazāk attiecās uz pieminekļa celšanu, bet vairāk uz personīgām lietām, vai arī par to, kuŗai valdes daļai taisnība. Preses pārstāvji, pēc publicētajiem rakstiem spriežot, to „aizmirsuši" vai nav vēlējušies par to sēdes posmu rakstīt, uzskatot, ka dalēja vienošanās sēdes pēdējā stundā varētu būt ievadījums sekmīgai darbības turpināšanai. Man personīgi jāatzīstas, ka jutu par to tādus kā sirdsapziņas pārmetumus, tādēļ griežu nācās izšķirties, kādā veidā sēdi novērtēt. Darba vecējiem bijusi liela enerģija savākt piemineklim vajadzīgos līdzekļus, bet nav īsti laimējies šos līdzekļus ievadīt pareizā pozitīvā darba gultnē. No otras puses — pienākums būtu lasītājiem teikt, ka viss nav bijis gluži tā, kā vajadzētu un kā gaidīts. Nācās atrast kaut kādu „zelta vidusceļu". Līdzīgā veidā sēdi savos rakstos novērtējuši arī kolēģas G. Grīnbergs un L. Rumaks.

Pēc dažām dienām piedzīvoju nepatīkamu pārsteigumu, uzzinot kaut ko tādu, kas izskatījās pēc preses brīvības ierobežošanas centieniem. RAPK pr-dis K. Dzelzītis bija sūtījis telegrammas un zvanījis latviešu laikrakstu redakcijām visā pasaulē, aicinot nelevietot šo preses pārstāvju ziņojumus par sēdes norisi, pat nemaz nezinot šo rakstu saturu! Ir iespējams, ka, spriežot pēc sēdes gaitas, šie raksti saturā būtu varējuši būt citādi nekā tie uzrakstīti un publicēti. Telegrammās redaktori bija aicināti nogaidīt RAPK priekšsēža paša rakstīto sēdes atreferējumu. Šo rindu rakstīšanas brīdī ir zināms, ka trīs latviešu laikrasti publicējuši savu pārstāvju ziņojumus, viens — K. Dzelzīša rakstu, bet par piekto vēl nekas nav zināms.

Jājautā, vai preses darbiniekiem ir vērts kavēt laiku, sēdēt pie galda un klausīties spriešanas pāri pusnaktij, ja laikraksts varētu attiecīgo ziņojumu arī neievietot, paklausot valdes priekšsēža aicinājumam nogaidīt viņa paša rakstīto atreferējumu? Varbūt turpmāk būtu labāk laikrakstiem iztikt ar pašu priekšsēžu un valdes locekļu ziņojumiem par darbību un veikumiem, lai viss būtu „labākajā kārtībā" un lai lasītāji varētu lasīt par „latviešu lielajiem darbiem"? Preses pienākums tomēr ir ziņot objektīvi, vismaz pēc rakstītāju vērtējuma, par notikumiem, kaut arī tie nebūtu tādi, kas visus iepriecina.

Ja „Latvija Amerikā" slejās parādījās vēl otrs raksts par šo sēdi, tad tikai tādēļ, ka redakcijas bija saņēmušas minētās telegrammas, ar kuŗām bija mēģināts ierobežot rakstīšanas brīvību, reizē arī domu brīvību un preses brīvību vispār, jā, pat mēģināts redakcijām diktēt, kuru autoru rakstu noraidāmi un kuŗi atzīstami! Bez šāda mēģinājuma arī RAPK būtu darbojusies „ar labiem panākumiem latviskās lietas labā"...

Salīdzinot RAPK pr-ža K. Dzelzīša paskaidrojumā izteiktos iebildumus ar viņa paša pa rakstītajiem protokoliem, jākonstatē, ka kaut kas kaut kur nesaskan. Grūti iedomāties, ka protokolos teiktais neatbilstu sēžu lēmumiem un pārrunām. Tādēļ liekas vietā jautāt, vai pašas RAPK interesēs nebūtu labāk, ja mainītos komitejas vadība. Ja braukšana uz sēdēm vienam cilvēkam izmaksā turpat 200 dol. un ja vēlēšanas prasa gandrīz 150 dol., tad maz cerību, ka pieminekļim vajadzīgie līdzekļi vairosies, ja ziedotāju dolarus nedos riekšavām.

Nav mans nodoms kaut kādā veidā vērsties pret pieminekļa celšanu. Visus, kas atzīst šādā pieminekļa vajadzību un lietderīgumu, aicinu ar šīm rindām ziedot šī projekta īstenošanai. Nekādā ziņā arī nedomāju, ka laikrakstam jāsniedz arī vienpusējs raksts „latviskā stilā" un tas nozīmē, ka darba darītāji padoti arī kritikai, ja darbā rodas sastrēgumi vai kavēkļi. Ja RAPK pr-dis K. Dzelzītis vēlējies sniegt paskaidrojumus, tad viņam uz to ir ne vien tiesības, bet arī dota iespēja to darīt, jo demokrātijā un reizē ar to brīvā presē katram ir tiesības izteikt savus uzskatus, ja tie nopietni domāti. Mazliet savdabīgi vienīgi tas, ka viņa paskaidrojumi nesaskan ar valdes lēmumiem un pārrunām, ja protokols visu pareizi atspoguļo. Mans ieskats ir, ka preses darbinieki, no malas vērojot un klausoties, spēj labāk novērtēt atsevišķu organizāciju un darbinieku darbību. Ja tas tā nebūtu, tad katras organizācijas priekšsēdis pats varētu rakstīt par sevi un savu organizāciju. Žurnālisti tad kļūtu lieki.

Viktors Irbe

☆

Ar šo K. Dzelzīša un V. Irbes plašo paskaidrojumu publicēšanu, izbeidzam tālāku polemiku par to, kas RAPK 12. aprīļa valdes sēdē Ņujorkā pārrunāts un lemts. Par RAPK turpmāko darbību, protams, ziņosim, tikai viens lūgums šai sakarā: būtu patīkami, ja RAPK arī turpmāk savās valdes sēdēs piealicinātu tiešos preses pārstāvjus, jo redakcijas un liekas, arī lasītāji nav sevišķi ieinteresēti lasīt organizācijas priekšsēžu pašu rakstītos ziņojumus un savas darbības novērtējumus.

LA redakcija

Pavasaris

JĀŅA TANKA ČAĻĀM AR BILDĒM PIEVIENOJIES
EDUARDS KEISS

Mani uzmodināja ciruļa dzidrā dziesma. Mazais putnēns, pacēlies pret sauli, lirināja ilgi un skaļi. Tam spārni vibrēja kā ģitaras stīgas. Es ilgi skatījos zilajās debesīs un pūlējos ieraudzīt priecīgo dziedātāju, bet redzēju tikai griestu spuldzi. Uzspiedu modinātāja pulkstenim pirkstu, un cīrulis apklusa.

Kāds loga stiklam bija piekļāvis zaļu bārdu un pārdrošī lūkojās istabā. Aicināju zaļbārdi iekšā, bet viņš nenāca. Istabā vēl bija patvērusies ziemas apkures un miksto mēbeļu smagā elpa. Ar sausu skaņu uzrāvu loga giļotīnu un iebāzu tajā galvu. Zemei bija pieaugusi zaļa bārda, kuŗā turējās baltas alus putas. Zeme ziedēja

Uz ielas dziedāja putni: „Jē-jē-jē!" Tie bija dīvaini radījumi, tievām stabuļu biksēm un izpūrušām galvām. Tie bija nenosakāma dzimuma putni, kā jau putni: „Jē-jē-jē!"

Putni mīlinājās, apkampās un skūpstījās, bet viņu sejas bija nopietnas. Putnu sejās nekad nav smaida. Putni tikai dzied, bet nesmaida: „Jē-jē-jē!"

Kur palicis mans cīrulis, kas kādreiz pacēlās no kūpošās zemes vagas pret pavasara sauli? Vagas tās pašas, bet cīruļa nav. Sliekas vagās arī tās pašas, tikai treknākas un straujāk lien, bet cīruļa nav un nav... Nav arī melno strazdu, kuŗi staigā arāja pēdās un sliekas uzlasa. Tikai makšķernieki tās palaikam tagad izvelk no tumsas ar spuldzi rokā, lai piekrāptu kādu lētticīgu zivi. Ar tārpiem un rāpuļiem daudzi piekrāpjas.

Es lūdzu zaļbārdi pasniegt man koka spainī bērza sulu. Tas nekas, ka tajā būs iekritusi kāda skudra, to ar pirkstiem izzvejošu. Bet viņš man aizlakotā pudelē piedāvāja pērngada kļavu sīrupu.

„Nem", zaļbārdis sacīja. „šeit visa kā par daudz, arī manas bārdas kupluma, kuŗu ik svētdienas baznīcas stundā piemāju dārziņos nogriež ar stumjamiem un motorizētiem griezekļiem un aplaista ar saindētu ūdeni.

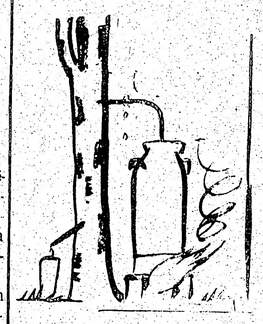

Vēl tagad es redzu divas gaŗas pīpes červelainā bērza stumbrā un koka spaini, pilnu vēsas sulas, kuŗas pa pilienam naktī piekrājies pilns līdz malām, ka pāri plūst.

Ļaujiet man pagaršot, cik saldas tās vēl ir pēc divdesmitpieciem gadiem!

Jānis Tanks

IZĪRĒJAMAS 2 vasarnīcas
CHANDOS
EZERA KRASTĀ,
ziemeļos no Piterboro.
Visas pilsētas labierīcības,
TV, Hi-fi u. c.
Zvanīt 532-5537.

PĀRSŪTĀM **naudu uz LATVIJU**
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35., pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

ATKAL DABŪJAMA
LILIJAS ZARIŅAS

SARKANĀ MIGLA

(Trešā izdevumā)

Autore stāsta par dzīvi okupētajā Latvijā kopš Jelgavas krišanas 1944. gada vasarā līdz izbēgšanai uz Rietumiem. Grāmata ir dzīves stāsts par visu, ar ko toreiz bija jāsaduras mūsu tēviem, mātēm, brāļiem un māsām. Tas tālu pārsniedz katru izdomu par pazemojumiem, kuŗi bija jāpacieš un jāpārdzīvo tiem, kam nebija laimes izkļūt brīvībā

Šī ir GRĀMATA, kas pārspēj visus iepriekšējos izdevumus PAR okupantu izrīcībām un DZĪVI okupētajā LATVIJĀ

Grāmata glīti iesieta — 588 lapas puses, maksā $7.50

DRIZUMA DV APGĀDA IZNAKS
Prof. P. Jurevičа
refleksijas par latvisko eksistenci

DZĪVE UN LIKTENIS

Saturā:

Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisma varā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījums. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarms. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardzība. Pārdomas latvju tautas sēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.

158 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunzems.
Glīti iesieta maksā $4.20
Pasūtinot līdz 14. jūnijam, cena $3.50

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

PASŪTINĀJUMA ZĪME.

Lūdzam izsūtīt ..... eks. „SARKANĀ MIGLA".
..... eks. DZĪVE UN LIKTENIS

Samaksai pievienoju $.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

.....

Datums ..... Paraksts .....

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PAGAUGSAIŅI	Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsa, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no kat.a pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 15 kg	22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolades, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja. 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigaretes	39.80
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc.	22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīsa 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc.	30.75
37 — 4 kg baltie „American' kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 38 mārc.	52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	20.90
44 — iepriekšējais sainis dubultots	36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc.	49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 560 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vanilas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentcukurs — 38 mārc.	37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 3% Kanādas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 174, Ont.

— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Apg. Daugavas Vanags
GRĀMATAS VASARAS ATVAĻINĀJUMAM PAR PAZEMINĀTU CENU

T. Dangavs	
Strandējušo esla	$5.80 ☐
P. Aigars	
Atkusnis sākās oktobrī	$3.90 ☐
J. H. Vigmans	
Viens no miljoniem	$4.00 ☐
A. Rubulis	
Latvian literature	$7.00 ☐
T. Krūka	
Tu debesis turi savās rokās	3.50 ☐
Ed. Tūters	
Pēdas sniegā, dzeja	$3.50 ☐
Angelika Gailīte	
Ritausma	$4.00 ☐
CITU APGĀDU GRĀMATAS	
Biruta Senkēviča	
Zeme un Jūs, dzeja	$3.00 ☐
Alfreds Bērziņš	
The two faces of Co-existence	$6.00 ☐
Kārlis Kezbers	
Mainas hercogiste	$3.80 ☐
Eduards Freimanis	
Apsēstie	3.60 ☐

Pasūtinot tiešī DV grāmatnīcā līdz 1. jūlijam 20% atlaide

491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada.

Lūdzu piesūtīt augšā atzīmētās grāmatas.

Samaksai pievienoju $ .....

Vārds .....

Uzvārds .....

Adrese .....

.....

.....

Datums .....

Paraksts .....

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. EATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

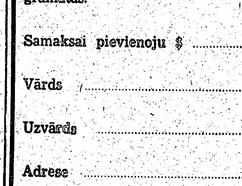

PIEMINEKĻI
Igaunu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Vai esat nokārtojuši abonementu?

IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba
AR VĀRĪŠANAS IESPĒJĀM — pazemes dzelzceļa tuvumā.
Zvanīt Toronto HO 6-1481

IEPRIECINIET SAVUS PIEDERĪGOS, PIRMS DODATIES VASARAS ATVAĻINĀJUMĀ!

Imanta parcel service piedāvā augstākās kvalitātes dāņu pārtikas produktus, tekstilijas, apavus, angļu un šveices audumus par mērenām cenām ar visātrāko piegādi.

Piem. MŪSU PAVASARA IZPĀRDOŠANAS SAINIS:
1 pāris dāmu vai kungu kurpes, melnas ar ādas zoli ($14.90), 1 komp. džempers un jaka vai sporta pulovers norvēģu rakstiem, dāmu vai kungu ($15. 50), 1 itaļiešu nailona lietus mētelis, dāmu vai kungu ($10.90), 2 pāri dāmu vai kungu zeķes (ā 1.95), 1 šifona lakats ($1.85), 200 cigaretes ($2.65).
Licence $9.30, piemaksas $2.50.

Faktiskā cena $61.50

Pasūtinot līdz 7. jūnijam $50.00

Sakarā ar licenču izsniedzēju firmas atvaļinājumu, pasūtījumiem jābūt mūsu rokās jūnija pirmajā nedēļā. Mūsu atvaļinājuma dēļ apgāds un sainu nodaļa būs slēgta no 1. jūnija līdz 1. augustam.

IMANTA
Mosekaeret 6, Copenhagen 2880 Bagsvaerd, Denmark

Vērtīga kultūrvēsturiska grāmata derīga dāvana skolu jaunatnei.

Angelikas Gailītes
RITAUSMĀ

Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmēt raksturojot tajos iesaistītās personas.

Vāka apdare ED. DZEŅA

GRĀMATAS CENA $4.00
Pasūtināma DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 174, Ont.

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE — 7838866

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

TEICAMA GRĀMATA DĀVANAI
Ingridas Vīksnas
UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un ieņem mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

Grāmata pasūtināma: DV GRĀMATNĪCĀ — 491 College Street, Toronto 174, Ont.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

L. Zariņa — Sarkanā migla, atm.	$7.50
G. Janovskis — Ēu menuets, rom.	$4.00
V. Toma — Sērdienas spēks, dzejoļi	$4.00
K. Pētersons — Pusaule paveras, ceļojumi	$10.00
No Kalpaka priedes līdz Minsterei — Pulkvedim V. Janumam veltīti raksti	$3.00
V. Ģinters — Karoļi senajā Latvijā	$4.25
R. K. Masijs — Nīlaajs un Aleksandra	$9.00
Dz. Kiršteins — Kliet sirdis akmeņi, brāļi!	$5.00
I. Grebzde — Sērnīkšļu pagasta ļaudis	$3.20
Dr. A. Ziedonis — The religious philosophy of Rainis	$6.80
Angelika Gailīte - Ritausmā	$4.00
T. Zeltiņš — Zvaigznes egles zarā	$4.20
P. Kļāns — Karstā dzelzs	$12.00
Ed Salna — Cerību cietumā	$4.00
K. Kundziņš — Atvīnas	$4.00
A. Eglītis — Bezsaulīgie veči	$5.80
J. H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
J. Babre — Mediķīdas	$3.95
Z. Maurīņa — Pasules vārtos	$6.80
„ Dzīves apliecinātāji	$3.50
A. Rupģis — Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas	$4.20
Ed. Freimanis — Apsēstie	$3.60
Ed. Šiņa — Negatīvais stils	$12.50
P. Aigars — Sarkanās vilcienos	$2.25
Kā to sauc	$6.00
Sveiki, vāverīt	$3.50
J. Grīns — Redaktora piezīmes	$5.25
J. Kronlīns — Dieva druva	$4.50
Ingrida Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
A. Irbe — Vientuļa ķēva ir nošu zīme, dzej.	$4.00
I. Bērziņa — Nopietības laiks, dzej.	$3.00
G. Ārvaldis — Mākoņi un dzīve, traktāts	$6.00
Aspazija simts gados	$7.80
K. Ulmanis — Klausities vēstures solos	$2.00
V. Bērzkalns — Latvēšu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latvēšu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas akatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — Tā nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Ciruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Tālā Latvija	$4.25
Astride Ivaska — Zemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizsagušās drupas	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dziļumā gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums III	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Pasaules krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens ceļi, dz.	$3.80
„ Lauru vīnags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār rentu kāpj migla, rom.	$4.80
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu - Bartoldiju	$2.00
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turgeņevs — Dūmi, rom.	$3.85
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas slieksņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
I. Vīksniņa — Saules zala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Cenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zīmējumu un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
P. Jurevics — Idejas un ticība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Kirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hirš — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet Tāk. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

SPORTS

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTĪBAS VOLEJBOLĀ

Vīriešu un sieviešu vienībām noūdks 31. maijā plkst. 10.30 rītā Woodgreen Community Centre vingrotavā Toronto (835 Queen St. E.). Piedalīsies Montrealas, Hamiltonas un Toronto latviešu klubu vienības. Plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave) notiks uzvarētāju apbalvošanas vakars ar deju, kuŗā piedalīties aicināti visi sporta draugi. Līdz ņemami „groziņi", atspirdzinājumi būs dabūjami uz vietas.

—cbb—

VIEGLATLĒTI SĀK SEZONU KANADĀ

Latviešu vieglatlētikas klubs jauno vasāras sezonu ievadīja ar t. s. groziņu vakaru 11. maijā DV namā Toronto. Sarīkojuma nagla bija Maigas un Harija Kiršа demonstrētās filmas un sniegtie komentāri par pērnās vasaras olimpiskajām spēlēm Meksikositijā. Par Meksikā gūtajiem iespaidiem pastāstīja arī LVK pr-ks I. Helguts, demonstrējot diapozitīvus, bet J. Zvaigznīte rādīja savas pāris pēdējos gados uzņemtās filmas par latviešu vieglatlētu dzīvi un sacensībām Kanadā. Sarīkojums izdevās labi un bija patīkams ievadījums jaunajai vieglatlētikas sezonai, kuŗa, šķiet, izvērtīsies ļoti rosīga.

—cbb—

FUTBOLISTU NEVEIKSMĪGS SEZONAS IEVADĪJUMS

Toronto DV (Latvian Hawks) futbola vienības starts jaunajā sezonā — pirmās spēles Toronto un apkārtnes 2. līgas meistarsacīkstēs bija neveiksmīgas: pirmo sacensību pret itaļiešu un grieķu kopīgi veidoto Florino vienpadsmitu pēc spraigas cīņas nācās zaudēt ar 1 — 2, bet otru spēli pret grieķu Doxa vienību ar 0—2 rezultātu. Latviešu futbolistu nākošā spēle notiks 26. maijā plkst. 7 vakarā Broadview YMCAs laukumā (275 Broadview Ave), kur pretinieks būs dienvidsiavu Maple Leaf vienība.

A. G.

SPORTA LAUKUMA IZBŪVE SIDRABENĒ TURPINĀS

Pavasaŗa ūdeņiem noplūstot un saulei pabeidzot kausēt aizvadītās ziemas pēdas, atsākti vieglatlētikas laukuma izbūves darbi Sidrabenē. Pēc lietpratēju atzinuma, laukums „pārziemojis" ļoti labi. Paveikts arī jau pirmais pavasaŗa darbs: laukums apsēts ar zāli, ko veica kāda Miltonas dārzkopju firma. Tagad jāstājas pie skrejceļa apmales izveidošanas, kuŗa paredzēta „dižtalkas" veidā, aicinot palīgā visu latviešu sporta saimi. Pēc tam uzsāks skrejceļa piepildīšanu, lai laukumu varētu atklāt 17. augustā ar Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstēm vieglatlētikā.

Līdz šim atsaucīgi sporta draugi un tautieši laukuma izbūves projektam ziedojuši ap 2000 dol., ar kuŗiem bijis iespējams paveikt līdzšinējos darbus. Taču pilnīgai laukuma pabeigšanai līdzekļi vēl nepieciešami, tādēļ visi sporta draugi un jaunatnes labvēļi aicināti nākt talkā ar ziedojumiem, kuŗi piesūtāmi Latviešu sporta apvienības Kanadā valdes pr-dim V. Sališam — 37 Droxford Ave, Scarboro 713, Ont.

—cbb—

Vietkongiem izredzes iekļūt Saigonas valdībā

ASV ārlietu ministrs Rodžers 14. maijā ieradies Saigonā, lai apspriestos ar prezidentu Vantjū un citiem Dienvidvietnamas politiskajiem un militārajiem vadītājiem, kā arī tiktos ar ASV bruņoto spēku komandieŗiem un diplomātiem. Šis bija prezidenta Niksona valdības ārlietu ministra pirmais ceļojums uz Saigonu, kas, liekas, iezīmēs lielāku pagriezienu Vašingtonas politikā attieksmē uz Vietnamu. Par šī apmeklējuma nozīmīgumu liecina divu dienu ilgās Rodžera sarunas ar Dienvidvietnamas prezidentu Vantjū.

Vašingtona līdz pagājušās nedēļas beigām vēl nebija devusi sīkākus paskaidrojumus par sarunu gaitu un rezultātiem, preses pārstāvjiem sniedzot tikai vispārēju informāciju par pašu apmeklējuma faktu. Domājams, ka Rodžers mēģinājis panākt ar Saigonu vienošanos par vietkongu pielaišanu Dienvidvietnamas valdībā, dodot tiem tiesības līdzrunāt politiskajā vadībā, kas nozīmētu dalīšanos ar komūnistiem valsts varā. Šādu prasību vietkongi jau izteikuši arī savā 10 punktu miera plānā Parīzē, kuŗa daži punkti bija pievērsuši ASV uzmanību, atzīstot tos par diskutējamiem un apsveŗamiem.

Ar ārlietu ministra Rodžera braucienu uz Dienvidvietnamu, liekas, tuvā sakarā ir vienlaicīgais ASV bruņoto spēku Dienvidvietnamā virspavēlnieka ģen. Abrama apmeklējums Vašingtonā, kur viņš 13. maijā tikās ar prezidentu Niksonu 5 stundas, pēc tam tūlīt izlidoja atpakaļ uz Saigonu.

Ģen. Abrama apmeklējums Vašingtonā pastiprinājis minējumus par ASV spēku samazināšanu Dienvidvietnamā, kur pašreiz atrodas 542.000 amerikāņu karavīru. Pastāv iespēja, ka Vašingtona varētu vistuvākajā laikā atvilkt vismaz 50.000 karavīru. Ierobežotu spēku atvilkšanu minējis arī Baltais nams, ja uzlabotos Dienvidvietnamas pašas spēku kaujas spējas un tie varētu uzņemties daļu kopīgās slodzes. Tas varētu notikt, ja vietkongu ofensīvas spiediens nekļūtu pārāk liels. Tas arī dotu lielāku impulsu miera sarunām Parīzē.

Arī amerikāņu brigādes ģenerālis Galovejs, kuŗa uzdevums ir Dienvidvietnamas armijas gatavības pārraudzība, izteicies, ka Saigonas militārie spēki ir apmierinošā stāvoklī.

Kamēr amerikāņu vadība bija visai optimistiskās domās par militāro stāvokli, vietkongi pagājušās nedēļas sākumā atjaunoja uzbrukumus 159 Dienvidvietnamas pilsētām un mlitārajām nometnēm. Šo akciju apzīmē par lielāko komūnistu ofensīvu kopš 1968. gada jaungada uzbrukuma.

Ģen. Abrams tikko bija atstājis Vašingtonu, kad prezidents Niksons teica gaidīto runu ASV pilsoņiem. Kā jau politiskie novērotāji bija paredzējuši, prezidents paziņoja savu Vietnamas 8 punktu plānu, pēc kuŗa gada laikā ASV un Ziemeļvietnama atvilktu lielāko daļu sava karaspēka no Dienvidvietnamas, atlikušos spēkus koncentrējot īpaši noteiktos apgabalos, kur tie paliktu nekustīgā stāvoklī. Pārraudzība piekristu kādam abām pusēm pieņemamam starptautiskam korpusam. Ziemeļvietnamai būtu jāatvelk savi spēki arī no Kambodžas un Laosas, lai šīs valstis nekļūtu par bazēm karа atsākšanai, jo Kambodža atrodas tikai 35 jūdzes no Saigonas, bet Hjū pilsētu un Laosu šķir tikko 25 jūdzes. Niksons piedāvāja militāros un politiskos jautājumus apspriest kopīgi visiem miera sarunu četriem partiem Parīzē, pretēji agrākajam viedoklim, ka Vašingtonai un Hanojai jāpārrunā militārās, bet Saigonai un vietkongiem — politiskās lietas.

Prezidents Niksons ar saviem uzskatiem bija daļēji iepazīstinājis Saigonu jau pirms divām nedēļām, nedodot tiešu atbildi Hanojas miera piedāvājumam, kuŗš paredzēja provizoriskas koalicijas vai dības izveidošanu Dienvidvietnamā. Šoreiz Niksons apliecināja gatavību piekrist jebkādai valdībai Dienvidvietnamā, ja tā rezultētos ar pašas tautas brīvu gribu, pat ja šī griba izteiktos abu Vietnamu apvienošanā, bet izslēdza katru šādu mēģinājumu ar tīri militāru atrisinājumu. Niksons arī noraidīja vienpusēju atvilkšanos no Dienvidvietnamas, tāpat atteicās piekrist tādiem Parīzes sarunu nosacījumiem, kuŗš atgādinātu ASV sakāvi. Ar prezidenta Niksona viedokli komūnistu sarunvežus Parīzē 16. maijā iepazīstināja Henrijs Kabots Lodžs.

Niksona priekšlikums atšķiras no komūnistu 10 punktu miera plāna ar to, ka vēlēšanām Dienvidvietnamā jānotiek starptautiskā kontrolē, bet Hanoja vēlas, lai tās pārraudzītu Saigonas pagaidu koalicijas valdība.

„Mēs nedrīkstam ignorēt faktu, ka tūlīt pēc komūnistu 10 punktu miera plāna piedāvājuma Parīzē, ienaidnieks Vietnamā kāpināja uzbrukumus un amerikāņu zaudējumi palielinājās," uzsvēra savā runā Niksons un piebilda: „Ziņas no Hanojas rāda, ka ienaidnieks atmetis cerības uz militāru uzvaru Dienvidvietnamā, bet rēķinās ar amerikāņu gribas apsikumu. Šādi spriedumi kļūdaini." Prezidents uzrunā ASV pilsoņiem arī uzsvēra, ka tas nav viņa karš. Kopš prezidenta amata pārņemšanas viņš esot būvējis tiltu pār „plašo neuzticības plaisu" starp Vašingtonu un Saigonu. Situācija tagad mainījusies un pienācis laiks jaunai iniciatīvai.

Vienlaicīgi ar prezidenta Niksona runu Vašingtonā ārlietu ministrs Rodžers Saigonā norādīja, ka ASV atbalstīs tādu miera nokārtojumu, kas nodrošinātu Dienvidvietnamas tautai tiesības brīvi noteikt pašai savu politisko iekārtu. „Ja pretējā puse vēlētos pieņemt šo principu, tad izredzes uz mieru ļoti uzlabotos," teica ASV ārlietu ministrs. Preses pārstāvjiem Rodžers paskaidroja, ka prezidents Niksons viņam uzdevis sarunās ar prezidentu Vantjū izpētīt, „kā mēs varētu no pašreizējā stāvokļa ietekmīgi pāriet miera virzienā". Pakavējoties pie tagad kāpinātās militārās aktīvitātes Dienvidvietnamā, komūnistiem uzbrūkot vairāk nekā 200 sabiedroto iekārtojumiem, viņš piebilda: „Es nevēlos sacīt, ka tas mūs atbaida no iecerētajiem plāniem, bet tas noteikti met ēnu uz mūsu nodomiem."

Savā četru dienu ilgajā Saigonas misijā Rodžers mēģināja atrast kādu kompromisa stāvokli, no kuŗa izejot, varētu virzīt uz priekšu miera sarunas Parīzē un aspriest iespējamo ASV spēku atvilkšanu no Vietnamas.

Vietkongu delegācija Parīzē tūlīt atsaucās uz prezidenta Niksona miera plānu, nostājoties pret abu pušu karaspēka atvilkšanu no Dienvidvietnamas, bet nenoraidot viņa 8 punktu programmu visumā. Komūnisti iebilda, ka ASV joprojām turas pie „vecās un netaisnās formulas", kuŗu vietkongi jau atkārtoti noraidījuši. Tas tomēr nav aptumšojis amerikāņu cerības, ka komūnisti, varbūt, būs gatavi sākt sarunas par tiem punktiem, kuŗos saprašanās būtu panākama. Tas varētu notikt pēc abu pušu miera plāna vispusīgas iztirzāšanas, izkristallizējot punktus, kuŗi varētu noderēt saprašanās bāze. ASV sarunvedis Parīzē Lodžs pirms Vašingtonas atstāšanas preses konferencē Baltajā namā izteicās, ka prezidenta Niksona miera priekšlikumi „nākuši īstajā laikā". Parīzē Lodžs aicinās komūnistu sarunvežus nesteigties ar ātru spriedumu, bet ASV miera priekšlikumus rūpīgi pārdomāt. Ziemeļvietnamas delegācija vēl kavējusies izteikties par prezidenta Niksona miera priekšlikumiem, bet tās vadītājs Ksantjū atsaucis savu ceļojumu uz Zviedriju, lai pētītu ASV miera plānu.

Salīdzinot ASV un vietkongu miera priekšlikumus, atrodami daži punkti, kuŗos nav kardinālas atšķirības. Tas saved kopā abas puses „apsveicamā attālumā", kā konstatējuši politiskie komentātori. Abi miera plāni uzsver dienvidvietnamiešu brīvu izšķiršanos nobalsošanā, kuŗa iezīmētu ceļu uz pašnoteikšanos pēc tam, kad ieročі būs apklusuši. Galvenās domstarpības ir jautājumā par svešā karaspēka atvilkšanu no Dienvidvietnamas. Kamēr prezidens Niksons ierosina kopīgu Ziemeļvietnamas un ASV karaspēka izvākšanos, komūnisti pastāv uz to, ka jāatvelkas tikai amerikāņiem, nesaistot to ar kādiem speciāliem nosacījumiem. Komūnisti ieskata, ka Ziemeļvietnamas karaspēka klātiene ir tikai pašu vietnamiešu lieta, kuŗā amerikāņiem nav nekā sakāma. Vēlāk saņemtas ziņas no Saigonas vēstī, ka Dienvidvietnamas prezidents Vantju sarunās ar ASV ārlietu ministru Rodžeru vienojies par pašu dienvidvietnamiešu spēku sagatavošanu līdz līmenim, lai tie spētu aizstāt atvelkamās amerikāņu kaujas vienības, neatstājot cīņu laukā nekādus „tukšumus".

Kaut prezidents Niksons atteicies pieņemt tādus miera nokārtojumus Vietnamā, kuŗi atgādinātu amerikāņu sakāvi, viņa 8 punktu miera plāns tomēr ir vislielākais kompromiss, kāds vispār radies Vietnamas karа gados. Bet tas nav viņa karš, kā atzinis pats prezidents. Viņam šis karš ir jāizbeidz, un nav šaubu, ka prezidents to darīs, vienalga, kāds būtu spriedums par rezultātu. Visas pazīmes rāda, ka dienvidvietnamieši paliks vieni cīņā pret politiski un militāri aktīvāko ienaidnieku. Kāda šados apstākļos izveidosies Dienvidvietnamas politiskā seja, nav pārāk grūti uzminēt. Dienvidvietnamiešu tautai karš sen jau apnicis un tai ir vienalga, kas par to valda. Bet pēc ieroču apklušanas valdīs tas, kuŗš būs politiski aktīvāks.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Ministru prezidents Trudo noraidījis opozicijas ieteikumu piešķirt mājokļu jautājumam prioritāti, atstājot valodu jautājumu vēlākai izdebatēšanai. Savu lēmumu Trudo motivēja ar jaunā ministra Andrasa pieredzes trūkumu, norādot, ka viņam nepieciešams laiks, lai iepazītos ar stāvokli. Valodu oficiālā likuma apspriedi vadīs iekšlietu ministrs Pelletjē.

☆ Kvebekas skolotāji pēc 22 mēnešu kaulēšanās ar valdību par savām prasībām — uzlabotiem darba apstākļiem un tiesībām lemt par sevi — 14. maijā devās uz valdības ēku Kvebekas pilsētā, novietodami uz tās sliekšņa melnu kasti ar uzrakstu „Uzteikumi". Skolotāju skaitu, kas piedalījās gājienā, lēš uz 20.000, ieskaitot kā angļu katoļu, tā protestantu un pat privātskolu mācības spēkus. Kvebekas skolēni priecājās par negaidīto brīvdienu.

☆ Montrealas pilsētas galva Žans Drapō parakstījis restorāna īres līgumu uz 10 gadiem. Drapō atklās savu restorānu augustā vai septembrī, kaut pasvītro, ka nepametīs politisko skatuvi. Savs restorāns sen kopš bijis pilsētas galvas „sapnis", bez tam viņš pārliecināts, ka viņam šāda uzņēmuma vadībai esot visa nepieciešamā garīgā, morālā un psiholoģiskā pieredze.

DAŽĀNS DRAUD AR OFENSĪVU

Izraēlas aizsardzības ministrs Moše Dajāns 12. maijā brīdinājа arabus, ka Izraēla gatava sākt ofensīvu ikbrīdi, ja ēģiptieši turpinās „bet" gar Suecas kanāli. Arābu valsts esot ielenkušas Izraēlu tik ciši, ka „es neesmu drošs, ka es ilgi varēsim palikt defensīvā," uzsvēra aizsardzības ministrs.

Dajāns esot izteicās, ka Izraēla bez grūtībām var iekarot Jordāniju un Sīriju, bet tas neesot jautājums par jaunu territoriju iegūšanu. Problēma ir tā, „vai mēs varam norīt pamiera līniju šai berzēšanās karā," viņš paskaidroja. El Fatah partizāni esot izlaužšies cauri šai līnijai un iejaukšot cīņās arī arabu valdības.

Izraēlai ļānostiprinās okupētajos apgabalos, ar pacietību un saimniecisku piepūli izveidojot tajos spēcīgas žīdu kolonijas, izbūvējot nepieciešamos ceļus, ūdensslīnijas, lidlaukus un lūgšanu namus. Okupētajos apgabalos vajadzīgi 150.000 strādnieku, bet pašreiz tur nodarbināti tikai 100.000. Trūkums būšot jāpiegādā Izraēlai, kuŗai jāveicina arī vēlēšanas okupēto apgabalu pilsētās, lai nomainītu to galvas, kuŗus daudzījis karalis Huseins Jordānas rietumu krastā, bet Ēģipte pārstāvji Gāzas zemes šaurumā.

Maskavas uzraugi Čechoslovakijas ministrijās

Čechoslovakijas pārveidošana izteiktā policijas valstī nemitīgi turpinās. Pašlaik pilnā sparā norisinās vismaz divas „tīrīšanu" akcijas, kuŗas vērstas pret iekšlietu un aizsardzības ministriju. Abās ministrijās tagad galvenie noteicēji ir Maskavas uzraugi — t. s. padomdevēji. Iekšlietu ministrijā darbosies īpaša „kontroles komisija", kuŗas locekļi visi ir Maskavas līnijas komūnisti, to vidū daudzi kādreizējie čekisti. Progresīvie ierēdņi izsijāti. Kā jau visās Maskavas vasaļvalstīs parasts, čekisti ministrijā iebīdīti „vēlēšanu" ceļā kādā komūnistu izlases sanāksmē, protams, ar „vienprātīgu rezolūciju". Ar to pie varas atgriezusies slepenā policija, kuŗas pārstāvjus padzina jau pirmajās Dubčeka reformu dienās.

Jaunais ārlietu ministrs Jans Pelnars izteicies, ka ministrijas galvenais uzdevums būs vadīt cīņu pret „naidīgiem centieniem valstī un ārpus tās". Cīņa tikai tad būšot sekmīga, ja tā notikšot ciešā sadarbībā ar Pad. savienību.

Tai pašā laikā Čechoslovakijas zinātņu akadēmija, kuŗā ir ap 10.000 biedru, pieņēmusi rezolūciju, kuŗā atzīts, ka iekšējā politiskā krīze mākslīgi radīta, lai gūtu iemeslu konservatīvās Maskavas politikas īstenošanai. Rezolūcijā prasīts atcelt preses cenzūru, kuŗa jau izplesta arī uz valsts iekšējām lietām un nav savienojama ar sociālismu, kas par vārda brīvību vienmēr asi cīnījies. Par rezolūciju balsojuši 196 delegāti, tikai diviem Maskavas līnijas komūnistiem balsojot pretī. Čechoslovakijas komūnistu partijas laikraksts „Rude Pravo" rezolūciju sniedzis sagrozītā veidā, bet pēc protesta otrreiz sniedzis rezolūcijas pilnu tekstu, atzīstot savu „kļūdu".

Nule Čechoslovakijā svinīgi atzīmēta atbrīvošanas dienas 24 gadu atcere, kad sarkanarmija nomainīja vācu okupāciju. Policija apcietinājusi 60 personu, to vidū vairākus jaunekļus, kas noplēsuši Pad. savienības karogus, kuŗi bija izkārti „atbrīvotājiem" par godu.

Čechoslovakijas cenzūras birojs pārtraucis 5 nedēļas un mēneša periodikas izdevumu publicēšanu. Laikraksts „Prace" redaktors Ladislavs Velenskis atkāpies no amata, kad izpelnījās asas kritikas par laikraksta progresīvajiem publicējumiem. Rakstnieku arodbiedrības nedēļas laikrakstam „Listy" un žurnālistu savienības izdevumam „Reporter" publicēšanas atļauja atņemta tādēļ, ka tie nav ieturējuši „ideoloģisko līniju" un ignorējuši cenzūras noteikumus. Trīs citi izdevumi apturēti uz 3 mēnešiem.

SĪKĀS ZIŅAS

● Rietumberlīne 12. maijā atzīmēja padomju blokādes salaušanas 20 gadu atceri. 1948./49. gadā Maskava ar pilsētas noblokēšanu gandrīz veselu gadu mēģināja izbadināt 2,2 milj. berlīniešu, bet rietumu sabiedrotie pa t. s. gaisa tiltu 277.000 lidojumos Rietumberlīnei piegādāja 2,3 milj. tonnu nepieciešamo preču. Pie gaisa tilta pieminekļa Tempelhofas lidlaukā pilsētas un armijas pārstāvji nolika valnagus. Pieminekli iegravēti 78 angļu, amerikāņu un vācu lidotāju un strādnieku vārdi, kuŗi gāja bojā, lai salauztu izolētās pilsētas blokādi.

● Rietumvācijas radikāli labā spārna nacionāldemokratiskā partija prasa Austrumprūsijas un Sudetijas atdošanu atpakaļ Vācijai, tāpat neatkarīgu vācu armiju, kā arī izbeigt rietumsabiedroto tiesības Vācijā. Austrumprūsija pašreiz ir daļa no Polijas, bet Sudētija atdota Čechoslovakijai. Sabiedroto uzturēšanās tiesības Rietumvācijā vēl vienmēr saistītas ar tās aizsardzību un ar atbildību par Rietumberlīni.

● Čechoslovakijas valdība izdevusi rīkojumu par preču cenu paaugstināšanu un algu „iesaldēšanu", lai glābtu valsts saimniecību no sabrukuma un maziņātu inflāciju. Dzīvokļu īres cēlušās par 50%, cigaretes par 120%, alkoholiskie dzērieni par 80%. Visas mājsaimniecības preces, kā mēbeles, radio un televizijas aparāti un virtuves piederumi, sadārdzināti par 40%. Ar šo cenu paaugstināšanu valdība cer iegūt 790 milj. dolaru atlikumu gadā. Cenu pacēlums stājās spēkā 14. maijā, bet pēdējās dienās laudis steidzās iepirkties, īsā laikā izveidojot milzīgas rindas pie veikaliem Prāgā. Preču krājumi ātri iztukšojās.

● Atbruņošanās konferencē Ženēvā ASV pārstāvis Fišers runāja visu to valstu vārdā, kuŗas robežojas ar gaŗām jūras krasta līnijām, ar to nostājoties pret Pad. savienības ierosināto līguma projektu, kuŗš aizliedz militāras ierīces jūras dibenā. Ja šādu līgumu pieņemtu, piejūras valstīm nebūtu iespējams jūras dibenā novietot pat bridinājuma ierīces, kuŗas atklātu ienaidnieka zemūdeņu tuvošanos. Fišers tomēr izteica cerību, ka konference varēs vienoties par aizliegumu novietot jūras dibenā masu iznīcināšanas ieročus, piemēram — ķīmiskos, bakterioloģiskos un atomieročus.

● Anglijas observātorijas raidāmstacija ziņojusi, ka pirmie divi Pad. savienības „gaisa kuģi" ielidojuši Venēras atmosfairā. Tie izmetuši izplētni ar instrumentu kapsulu, kuŗa nolaidīsies uz planētas.

● Par spiegošanu Izraēlas labā Irākā notiesātas 10 personas, kuŗas pakārtas tieši Izraēlas valsts dibināšanas 21. gadadienas rītausmā. Kopš janvāŗa Irākā notiesāti jau 36 spiegi.

● Sīriešu militārā delegācija ieradusies Pekingā uz sarunām par ķīniešu raķešu novietošanu Sīrijā. Arābi lūguši ne vien sarkanās Ķīnas raķetes, bet arī tehniķus. Ķīnas ziņu aģentūra vēstījusi, ka sīriešu delegācija Pekingā apsveikta ar bungu un gongu skaņām.

NEMAINĪGĀS ŠAUSMAS

(Pārrēsums no 1. lpp.)

dis Gromovs stāvējis vienaldzīgi un klausījies, kā viesis no Maskavas lamā slimo.

Traģisks bijis lietuvieša Vlada Mataiša dzīves stāsts, Marenko viņu labi pazinis, abi sadraudzējušies. Mataitis bijis Lietuvas zemnieks, kas savā laikā piedalījies partizānos, par ko sodīts ar 25 gadiem. „Viņš, viņa brālis un tēvs visu laiku bija mežā . . ." raksta Marčenko. „No pilsētas atbrauca jaunākais brālis, students. Tēvs ar abiem vecākajiem dēliem iznāca no meža, lai satiktos ar jaunāko. Ciemu pēkšņi ielenca. Visus Mataišus sagūstīja, aizveda uz mežu un nošāva, vienīgi Vladam izdevās pirms nāves iebēgt biezoknī un tā vismaz uz laiku izglābties. Pēc nāves soda izpildīšanas visus trīs ļikus, samestus ratos, atveda uz Mataišu pagalmā. Mataiša sieva, ieraudzīdama vīra un abu dēlu ļikus, zaudēja prātu. Kaut vājprātīga, viņu kopā ar meitu deportēja uz Sibiriju. Vladu, smagi ievainotu, čekisti vēlāk sagūstīja." Un tālāk: „Mataitis divas reizes griezās pie augstākās padomes, lai viņa lietu skata otrreiz cauri. Sakarā ar nometnes vadības negatīvajām atsauksmēm abas reizes lūgumu tomēr noraidīja. Tā Mataitis, lai nokļūtu mazliet vieglākā darbā, pieteicās par sanitāru. Viņš pēc tam vēl trešo reizi rakstīja lūgumu, lai samazina sodu uz 15 gadiem. Viņu tad arī atbrīvoja no spaidu darba nometnes, protams, bez tiesībām atgriezties Lietuvā."

Marčenko bijis vienā cietumā (Vladimirā) ar sievietēm no Baltijas republikām: „Politiskās ieslodzītās atradās mūsu cietuma otrā stāvā, tai pašā korpusā. Viņu vidū bija daudzas no Ukrainas un Baltijas, kuŗas piedalījušās nacionālajā pagrīdē. Dažas Vladimiras cietumā atradās jau 10—15 gadu. Reiz mūs veda no pirts, bet viņas no pastaigas. Jaunākās un spēcīgākās veda zem rokas vecākās un nespēcīgākās. Sievietēm, tāpat kā vīriešiem, cietumā atņem visas siltās drānas un apavus, cimdus un kaklautus. Viņas bija tērpušās vateniekos, kuŗi, pēc cietumnieku izteicieniem, bija vecāki nekā padomju vara." Vecāki cilvēki pastaigas laikā, kuŗa ilgst vienu stundu, parasti sakņūpot pie sētas, satinoties savās lupatās un gaidot, kamēr pastaiga galā. Viņi tā apsaldējoties un parasti nomirstot no saaukstēšanās sekām.

Tāda vispārējos vilcienos ir Brežņeva laika vergu darba nometņu gaisotne. Nekas nav mainījies, tikai tagad mazāk ir vecākās paaudzes notiesāto, bet vairāk jauniešu; mazāk krievu, bet vairāk baltiešu un ukrainu, vairāk inteliģences nekā fiziska darba strādnieku.

Kad Chruščovs nogāzts no varas troņa, novāktas visas viņa ģīmetnes un domu graudi, bet neviens nav amnestēts, kas apcietināts un sodīts par Chruščova kritizēšanu. Atbilde vienmēr bijusi parastā: „Jūs nostājāties ne vien pret Chruščovu, bet arī pret partijas centrālkomiteju!"

Nometnē, kuŗā Marčenko pavadījis pēdējos gadus, atradies arī apcietinātais krievu rakstnieks Jurijs Daniels, kuŗu tiesāja par nelegālu manuskriptu sūtīšanu uz ārzemēm. Tai pašā nometnē bijis arī Andrejs Siņavskis. Pārējie ieslodzītie palīdzējuši abiem rakstniekiem, kuŗi nebija pieraduši pie fiziska darba, veikt normas. Čekisti palīgiem pārmetuši: „Kas palīdz Danielam strādāt?" — „Visi palīdzam," bijusi atbilde. — „Varbūt jūs palīdzēsit viņam arī sodu izciest?" — „Palīdzēsim. Tā būs biedriska palīdzība, kuŗa rakstīta morāles kodekā."

BRIGHTON MAKŠĶERNIEKU PARADĪZĒ
4 istabu māja (ziemas)
ar pagrabu, eļļas apkuri, ūdens, vannas istaba, elektrība, etc.
Dubults apbūves gabals — iespēja celt otru māju. Cena $10.900.-,
534-8447 Bērziņš Realty

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250, tel. 465-5225
SESTDIEN — 24. MAIJĀ, pl. 7 v. v. licencēta kluba
„Jautrais Ods"
viena gada darbības atceres sarīkojums abos stāvos.
Spēlēs ARRO populārais orķestris.
Visus laipni ielūdz
„JAUTRAIS ODS"
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

„Vai redzat, cik tālskatis mani tuvu pievilk klāt?"
Rietumvācu humors